

muusika

Nr 5
Mai
2009
hind 35.-

Tallinn Music Week

**Intervjuu Kimmo
Pohjoneniga**

Sillaehitaja Harry Olt

Kukerpillid

Singing together
brings nations
together

Win for your nation

World Choir Games 2010 Shaoxing, China
Everyone is a Winner!

Shaoxing

China · July 15 - 26, 2010

Highlight for the choirs of the world
for 10 years

www.worldchoirgames.com

7.-9. AUGUST KÄSMU

VIRU FOLK

MÕNUS MUUSIKA KAUNIS KESKKONNAS

J. KARJALAINEN & VELI-MATTI JÄRVENPÄÄ

JUBELIKONTSERT ÜLO VINTER 85

ÖÖ ON ÖÖ (RIHO SIBUL, JAAN SÖÖT, KÄRT

TULLI LUM / PANTOKRAATOR / JÄÄÄR / ALLAN VAINOLA

SVJATA VATRA / ZETOD / OORT / RAUD-ANTS / PAABEL

LISAKS FOTO-, FILMI-, LUULE- JA KESKKONNAPROGRAMM

JA PALJUD TEISED ...

PILETID HEA HINNAGA 31. MAINI

TÄPSEM INFO: WWW.VIRUFOLK.EE

KOOSTÖOPARTNERID:

NAUTIMUS KULTUURIMINISTERIUM Postimees Lääne-Virumaa Kodu PERE ilm.ee CV KESKUS KUKU marie claire Toit & Iervis Kodukoht

Intro 5/2009

Märtsikuus toimus Tallinnas üritus Tallinn Music Week, sari kontserte, seminare ja kohtumisi, mille eesmärk oli avada Eesti pop-, rock-, jazz- ja etnomuusikutele tee rahvusvahelisele muusikaareenile. Ikka ja jälle on väljastpoolt tulijad maininud, et Eestis on palju isikupärast muusikat, et muusikaelu on siin tihedamgi, kui mõnes suuremas riigis. Ka seekord olid muumaised muusikatootjad ja eksperdid väga soodsalt meelestatud, arvates, et meie muusikamaastik on mitmekesine, maitsekas ja värviküllane.

Sel üritusel polnud aga esindatud klassikaline muusika. Tallinn Music Week'i ning meie oma klassikalise muusika väärtused tulevad jutuks ka artiklis Orchestre des Champs-Élysées kontserdist.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Kõrver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon **66 757 88**
Kodulehekülj: **muusika.kul.ee**
Trükitud **Tallinna Raamatutrükikojas**
Laki 26, 12915 Tallinn
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 617 7717, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679

Otsekorraldus **21** krooni number
Aastatellimus **295** krooni

Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimuse soodushind 215 krooni. Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee, herje@ema.edu.ee,
6675 788, 55 56 18 94

Kukerpillid.
FOTO RAIGO PAJULA

KAVA

SOOLO

2 Ants Johanson. Kukerpillid. Eestimaa ilma-muusika

BAGATELLID

8 Nele-Eva Steinfeld. Uudiseid maailmast

JUBILATE

10 Virve Normet. Sillaehitaja Harry Olt

EKSPRESSIOON

14 Antonio Diaz. Kimmo Pohjonen: Eesti on üks mu lemmikmaid

LIBER

16 Ivalo Randalu. Joonase sõnum. Vardo Rumesseni samanimelisest raamatust

MEDITATSIOON

18 Sanne Rüütelmaa. Muusika mõjust

AKTSENT

20 Joosep Sang. Eesti muusika otsis uusi radu rahvusvahelise muusikamaailma. Suurüritusest Tallinn Music Week

IMPRESSIOONID

22 Marju Riisikamp. Kirikumuusika atmosfäärid. Eesti Rahvusmeeskoori kontserdist "De profundis" ja ansambli Heinavanker kontserdist "Lamentatsioonid"
24 Hele-Mai Poobus. Palju küsimusi, vähe vastuseid. Verdi ooperi "Maskiball" lavastusest Rahvuskooper Estonias
26 Virve Normet. Ideaalilähedane *Lied'i*-õhtu Anneli Peebolt
27 Virve Normet. Kullafondi vääriline Uus Tallinna Trio
28 Kristjan Hallik. Kõik pole kuld, mis hiilgab. Orchestre des Champs-Élysées kontserdist Estonia kontserdisaal

BAGATELLID

29 Uudiseid Eestist

MELOMAAN

35 Heliplaate tutvustusi

COLLAGE

38 Valik maikuu muusikasündmusi

muusika

FOTO PEETER LANGOVITS/SCANPIX

SOOLO

Kukerpillid. Eestimaa ilmamuusika

ANTS JOHANSON
muusikakorraldaja

Kukerpillidest rääkides on alati, nüüdseks juba mitukümmend aastat, rõhutatud nende sotsiaalset tähtsust, lähedust ja lihtsust, aga ka seda, kui oluline on selle ansambli roll meie omamuusika tagasi toomisel laia publiku teadvusesse. Harvemini on käsitletud nende muusikute teekonda selle ansambli juurde või teed temaga koos. Kolm Kukerpillide alustala, Ike Volkov ning Toomas ja Tiit Kõrvits, olid ühel kevadtalvisel laupäevaõhtul päri minu uudishimu leevendamaks. Igatahes sain nende justkui hästi tuntud meeste kohta mõndagi uut teada, mõni lugu sai veel kord üle räägitud ja mõni seni ekselnud mosaiigitükk leidis endale koha, mõnigi eesti muusikaloo valge laik sai värvitud.

Kas te tunnete end linna- või maainimestena?

Toomas: Mina püüan praegu maal sisse elada, õieti elangi nüüd maal, praktiliselt metsas. Ühe jalaga veel olen Linnu teel.

Tiit: Töö mõttes peaks olema linnas, aga teise jalaga – nii kui va-ba hetk tekib, siis sõidan kohe maale.

Ike: Mind hirmutavad looduse hääled, ma kardan maal olla (*naer*). See vaikus on nii õudne, ma jooksen kahe päeva pärast linna tagasi... Olen isa poolt viiendat põlve linlane, aga ema poolt jälle kisub mere äärde, Virumaale. Nii et kah selline lõhestunud inimene. Ma tean, et maal hakkab linna tagasi kibeleva. Ma olen keskeltläbi, ma olen Nõmmelt! Nõmme on nii linn kui maa. Töö juures vanalinnas aga saadab mind pidev kajakate kisa, seal on selline mereline õhkkond.

Tiit: Jah, kui Mustamäel elaks, paneelmajas, siis oleks see maale tahtmine veel suurem, aga Nõmmel – männid kasvavad akna taga, orav jookseb...

Toomas: Me oleme ju kõik suved olnud maal. Lapsepõlvest peale. See on kah üks juureniidistik, mis seal kasvama hakkas.

Ike: Mina olen sündinud ühes Luha tänava puumajas. Minu esimesi mälestusi on pimendamised ja õhuhäired. Lutheri vabrik oli meie vastas, aasta oli 1953 või 1954, isa polnud kodus, sireen hakkas huilgama, akendele tuli rulood ette tõmmata, tuled pidi ära kustutama. Jube oli.

Tiit: Me elasime Luise tänaval, seal oli suur kahekorruseline puust maja. Suur aed. Mu esimene mälestus üleüldse, enda teadustamine, et olen siin maailmas olemas, on sellest aia: lähen mööda aiateed ja pojengid on nii suured, et on minust kõrgemad. Pilt on siamaani silme ees.

Toomas: Meie muusikalise maitse kujunemine on Luise tänavaga tugevasti seotud, sealt algas see asi pihta.

Kuidas teie muusikamaitset kujundati? Kas heliloojast ja kultuuritöötajast isa suunas?

Toomas: Väga erinevalt, iga venna puhul absoluutselt isemoodi. Mind sunniti klaveritunnis käima, sunniti lugema nooti, millest ma tuhkagi aru ei saanud. Istusin taadi põlve peal, partituur oli ees, raadiost kostis muusika ja mina pidin näpuga järke ajama. Ta näitas mulle ette – sain umbes aru, mis tempos peaks sõrm liikuma, ja siis ajastasin, kui kiiresti lehekülje lõppu jõuan. Siis pidi ka lehte keerama, aga tihti peale ütles ta ikka, et natuke vara veel.

Tiit: Me Harryga olime nooremad ja kuskilt otsast olid vanemad vennad juba tee lahti teinud. Tõnis kuulas džäss, see oli tol ajal ju kõva sõna. Meie naaberkrundi peal oli lastekodu ja nemad kuulasid seal rock'n'rolli! See oli umbes viiekümnendate lõpul.

Toomas: Sel ajal! Ma ei saa siamaani aru, kust nad seda muusikat said. Seal oli swingi, *boogie-woogie*'t, rock'n'rolli – lintmakilt lasid, ise mängisid korvpalli. Tänapäev on mees, mis sealt tuli: "Hey bop-a-re-bop", Lionel Hampton ja kes kõik seal olidki.

Tiit: Meil oli ju veel Inglismaal üks tädi, Virginia Sõrmus, viiuldaja Eduard Sõrmuse naine, tema saatis meile plaate, kui juba biitlite aeg tuli. Aga nii-öelda eeltöö tegid need seal lastekodus ära.

Mind pandi teises klassis mandoliiniorkestrisse mängima. Ja siis arvati, et ma võiksin minna lastemuusikakooli viiulit õppima. Olin oma vanuse kohta suhteliselt suurt kasvu ja küsiti, kas ma ei tahaks äkki tšellot mängida. Ma ei teadnud, mis see tšello on, ja igaks juhaks ütlesin jah. Olin tubli poiss. Õppisin siis seda lastemuusikakoolis. Aga sel ajal ehitasime vennaga ka detektorvastuvõtja ja kuulasime niisugust asja, mille nimi oli Radio Luxemburg London W-1. Sealt tuli "biitelsite" värke ja muud. Siis teadvustus,

et mul elab Rootsis tädi ja tal algas emaga kirjavahetus. Ema ei teadnud vahepeal üldse, kus ta õed on, et üks on Kanadas, teine Rootsis. Tädi poeg mängis ühes Rootsi bändis pilli, tema hakkas plaate saatma. Swinging Blue Jeans ja biitlite esimesed plaadid.

See plaadivärk oli meil, poistel, nagu väikene ühiskond – andsid kaheks tunniks oma plaadid, said teised vastu ja siis vahetasid jälle tagasi. Nende tundide jooksul pidid jõudma plaadid ümber lindistada. Kui pakiga plaate saadeti, võeti need tollis paariks päevaks ära. Meie ringis oli ühel kutil tolliametnikust isa ja nii saimegi vahepeal kellegi plaate, mida kähku lindistada, enne kui nad tagasi läksid ja omanik nad tollist kätte sai. Selline põrandaalune sõprus-kond oli, mis omavahel plaate vahetas. Viiskümmend rubla oli vist plaadi hind.

Tiit: Kui vähe seda muusikat tegelikult kuulda oli, Soome raadios kaks korda nädalas, ja ega neid plaategi väga palju liikunud. Aga see, mis tuli, oli hea, see oli tegelikult ju parim.

Ike: Herman's Hermits, Hollies, Swinging Blue Jeans, rollingud – suhteliselt piiratud, aga hea valik. Ja need lood olid enam-vähem peas ka.

Tiit: Praegu pole tarvis lugu enam iga kord niimoodi kuulata, sest internetist saab selle või teise loo igal ajal uuesti kätte, aga siis oli vaja kõik meelde jätta. Ahnelt kuulasid raadio juures, kirjutasid sõnu kuulmise järgi üles.

Toomas: Valgre käis täpselt samamoodi kinos, kuulas muusikat, jättis meelde, sest muud varianti ju ei olnud.

Ike: Mu tädi käis 1969. aastal esimest korda Eestis, üldlaulupeol, ja rääkis, et on niisugune mees, kes, kujuta ette, närib hammaste-ga kitarr, paneb kitarr põlema ja taob puruks. Ja mina mõtlesin: issand jumal, ise ehitame siin kitarr, näeme jõledalt vaeva, tema aga taob puruks. Lootsin, et tädi poeg saadab siis selle imeliku mehe plaadi – hiljem selgus, et tolle nimi on Jimi Hendrix –, aga ta ei saanud, saatis hoopis Otis Reddingut, Creami ja mingit souli, vägevat värki, mida ma aga tollal ei osanud nii palju hinnata. Niisugust muusikat tuli ja biitlite plaadid olid enam-vähem olemas. Viiendas klassis hakkasime bändi tegema. Vend mängis akordioni, mina tšello peal bassi ja üks kutt veel trummi. Nii mängisime klassiõhtul ja võrgutasime juba kuuendas klassis oma klassiõdesid. Seitsmendas klassis mängisime koolipeol Nõmme rahvamajas. Saatsime näiteks ka tütarlaste ansambli, päris keerulised lood olid, oli üsna tõsine tegemine. "Tüdrukute saamise" pärast me bändi ei teinud, see tähelepanu oli asjaga kaasas käiv hüve.

Tiit: Kui sa juba kitarriga ringi käisid, olid kõva vend.

Ike: Ma käisin veel uues Tombis paaril õhtul nädalas isetegevusli-kus sümfooniaorkestris tšellot mängimas. Kui Balti jaamast, pill kaenlas, mööda läksin, siis plikad itsitasid, et jäta see maha, võta parem mind kaenlasse. Ma häbenesin. See tore legend, et pillimehed on kanged naistemehed, käib nendega kaasas, aga enamasti tegeldakse oma pilliga rohkem kui naisterahvastega.

Toomas: Minul oli džäss enne kui rock. Mängisin trumme ansambli Norma, mis tegutses Kustas Kikerpuu juhatusel. Vend Tõnis kutsus. Sal-Saller mängis seal baritonsaksi ning Anne Velli ja Toomas Jõesaar laulsid – ikka kõvad tegijad tollel ajal. Klassikalised džässilood. Kiksil olid paganama head sätted, soolod olid isegi välja kirjutatud. See oli põnev aeg, aga ma jäin haigeks ja nii jäi mul see džäss pooleli. Siis olin Saaremaal sanatooriumis, kus mängis iga päev Radio Nord. Siis tahtsin lauljaks saada.

Tiit: Minu tšelloõpetaja Toomas Velmet ütleski mulle, et kuule,

Eesti rahvaviisi "Tere, tibukene" esitavad Tallinna 22. keskkooli XI b klassi õpilane Toomas Kõrvits, V a klassi õpilane Harry Kõrvits ja VI a klassi õpilane Tiit Kõrvits. Isetegevusülevaatus lõppkontsert Õpetajate majas 1965. aastal.

FOTO ERAKOGUST

mis sa käid siin tunnis, kui sa tegelikult ei taha mängida. Ta on praegu ka mu poja õpetaja. Ilmselt oli see muusika ikka niivõrd ahvatlev, et sellele ei olnud põhimõtteliselt alternatiivi.

Ike: Minu ajal loodi Muusikakeskkool. Ma olin kolme aastaga lastemuusikakooli programmi läbi teinud ja neljanda aasta käisin veel. Minu viimane tšelloõpetaja oli Jaan Reinaste. Tollal võttis ta napsu, oli oma pilli maha müünud ja töötas autojuhina. Ta ütles, et vaata, siin ma nüüd olen – tšellot saad sa iga kell mängida, kui viitsid, aga õpi ikka üks elukutse kah ära. Muudki tegemist oli palju, spordikool ja muu. Kui diplom käes, jäi lastemuusikakool kuskile kaugusesse, aga bänditegemine jäi. Keskkoolis läksin Märt Hundi kutsel Elektrasse. Mängisin soolokitarril – olen isegi Optimistides Toomas Kõrvitsat asendanud. Heigo (Mirka – *toim.*) kutsus, aga ma vist kukkusin haledalt läbi, paar korda tinnistasin midagi. Veidi hiljem hakkasin ma Elektras bassi mängima. Olin juba alaealisena ka mitmes kõrtsus asenduspillimees. Euroopa ja Kihnu Jõnn, lõpuks Gloria, Rae, "Tallinna" varietee ja Nõmme kõrts. Enne Kukerpille mängisingi kõrtsudes, ka Ehala bändis, kaks suve sõitsime tuuridel.

Toomas: Ärgem unustagem ka Soome televisiooni mõju. See oli vist 1960. aastal, kui seda esimest korda nägime. Mina ei saanud üldse aru, mis toimub, kui vanemad ütlesid, et nüüd vaatame –

Miles Davis mängib. See oli fantastiline! Tal oli ju oma eriline asend, kuidas ta mängis... Kuidas ikka televisioonis nähtu võib mõjuda – pole ainult heli, mida kuuled, või tekst, mida loed, vaid on ka pilt, mida sa ka näed, kõik see on seal koos.

Te olete niisiis kodust saadud klassikalise ja džässitaustaga biitmuusika põlvkond. Kust jõudsid teieni folk ja rahvamuusika?

Ike: Raadiost lasti kuuekümnendate alguses näiteks Pete Seegerit.

Toomas: Tema plaate anti ka Nõukogude Liidus välja, ta laulis ju rahulaule. Nagu Paul Robeson.

Tiit: Neid me siin teadsime, kuna nad olid vasakpoolsed. Seeger saigi hüüdnime, oli vist "Stalini laululind".

Ike: Kuskil, kas see polnud mitte Sopotis, kuskil sotsialismimaal igatahes, laulis ka Joan Baez. Seda siin televisioonis nägi. Folklaul või protestilaul oli kuuekümnendate lõpul, kui olid ka Tšehhi sündmused, siin hästi oluline. Peoleo, Peeter Tooma...

Toomas: Peeter oli minu klassivend. Olime temaga suured folgi-fanatid. Tegime ka pundi, hakkasime Peter, Paul and Mary laule laulma – mina, Peeter ja Taivo Linna hilisem abikaasa Tiina.

Tiit: See oli siis ka üldine trend, folk oli moes.

Ike: Kitarriga sai väga lihtsalt laulu saata. Ja ehitusmaleva romantika, lõkkeõhtud – see kõik oli moes.

See tore legend, et pillimehed on kanged naistemehed, käib nendega kaasas, aga enamasti tegeldakse oma pilliga rohkem kui naisterahvastega.

Tiit: Ka folk-rock, seal polnud enam vahet, kas sa teed seda tavalise elektripilliga või akustilisega.

Ike: Byrds, Dylan, The Mamas & The Papas.

Ike: Kantrivärk tuli indiaanifilmidega, kus Gojko Mitič mängis. Seal oli kah seda *country & western*-muusikat.

Tiit: Meil käis selline ajakiri nagu Ameerika. Klantspaberil, venekeelne. Seal olid lugude noodid ja sõnad sees. Ka selline laul nagu "This Land is Your Land", Woody Guthrie ülituntud lugu. Veel "Sitting on the Dock of the Bay". Ja Joan Baezi plaadilt "Banks of the Ohio". Need olid ühed esimesed laulud, mida kuulata kaasa laulsid. Minul ei tulnudki eesti rahvamuusikani jõudmine mitte niivõrd oma juurte, vaid rocki, kantri ja folkmuusika kaudu, kaugelt ringiga.

Ike: Minu onu (Kaljo Veervald – *toim.*) oli meremees, kes eluaeg laulnud. Ka ema laulis, kui noorem oli. Kukurpillidega oleme laulnud mitmeid onu laule, nagu "Rotterdam" ja igasuguseid muid meremeeste laule. Kalurite laule olid tal igavesed paksud kladed täis. Ning vanaema ja vanaisa laulsid rahvalaule, isegi kirjandusmuuseumist tuldi neid lindistama.

Toomas: Seda ei tea täpselt kunagi, kust need alged tulevad. Meie vanaema laulis igasugu vanu laule. Ja ma käisin isaga koos väga palju Sakala tänaval kunstilise isetegevuse ülevaastustel, kus esinesid rahvakunstimeistrid, päris rahvapillimängijad ja laulikud. See jättis hästi sügava jälje. Isa vedas mind kogu aeg ka teatrisse. Mulle on väga hästi meelde jäänud Eugen Kapi ballett "Kalevi-poeg", kus oli ka rahvamuusika teemasid. Mulle see muusika kohutavalt meeldis, see oli nii ilus. Ka isa töötles ju rahvamuusikat. Nii et ilmselt kusagil said need harud kokku, miski tuli väljast ja miski oli oma.

Tulles nüüd Kukurpillide juurde, mis see oli – soov teha vana uut moodi?

Toomas: Meid tahetigi Eesti Reklaamfilmi rahvusliku muusika pärast. Kuna Taivo Linna oli enne Leegajuses olnud ja mina olin ka siin-seal seda muusikat proovinud, siis oli asi selge. Tingimus oli, et peab olema akustiline ja rahvalik. Mitte rahvamuusika, aga rahvalik. Kantri ja folklaul, see kõik mahtus ju sinna alla. Nagu Peoleolgi.

Tiit: Sel ajal olid Soomes Uudenmaan Trio, Anki, Bosse & Robert ja Finntrio – nähtus, mida meil veel ametlikult olemas ei olnud. Kohe olid eeskujud võtta.

Toomas: Näiteks "Pole sul tarvis teada, mida ma teen" ongi Anki, Bosse & Roberti lugu. Ja "Hambavalu laulu" laulis kes? M. A. Numminen! Ta käis ka Eestis, tema kontsert Roosikrantsi kohvikus keldris oli suur sündmus.

Tiit: Mina tahtsin ikka elektrit ajada, rocki mängida.

Toomas: Mina tahtsin muusikat teha. Vahepeal oli meil nii, et iga lindistusega pidi lisanduma mingi uus pill või värv. See esimene, mandoliiniga LP oli ikka väga hea.

Õppisite tollal Kunstiinstituudis. Kas sellist mõtet ei olnud, et jätaks kooli kus seda ja teist ja hakkakski ainult pillimeheks?

Tiit: Ei, muusika on olnud kogu aeg elu lahutamatu osa. Elu läks rahulikult oma rada ja muusika käis sinna juurde. Midagi drastilist ette võtma ei pidanud.

Toomas: Kõik, kes me seal koolis õppisime ja muusikat tegime, kõik oleme oma eriala juurde jäänud, mõni üksik erand välja arvatud.

Mingil hetkel lisandusid ka teiste rahvaste muusika kõlad?

Cajun, tex-mex, kariibi muusika...

Toomas: See oli siis, kui hakkasime mööda maailma ringi reisi-
ma.

Ike: Kõigepealt oli Võrumaa ja lõõtspillimuusika. Taivo ostis endale Teppo pilli ja sealt hakkas suurem huvi lõõtsa vastu. Mu sugulane Kanadast saatis ühe *cajun*'i plaadi, kus olid lood ja *cajun*'i lõõtsamängu õpetus.

Toomas: Meie esimene *cajun*'i lugu oli Doug Kershaw' "Diggi Ligg Lo" – "küll seal tehti piu ja küll seal tehti pau". Sealt see algas. Kershaw mängib ise ka lõõtsa, nii et leidsime sellise ühise...

Ike: ...puutepunkti, kus Võrumaa ja Louisiana ulatavad teineteisele käe.

Tiit: Ega selle piu ja pauga me veel ei teadvustanud *cajun*'it.

Ike: See oli rohkem fiilingu värk kui midagi teadlikku.

Toomas: Koosseis oli ju lihtne: lõõts, viiul ja triangel. Kitarr kah. Nagu Kihnus, kus oli kaks viiulit ja triangel, mida mängiti ilmselt üsna samamoodi. Kus küll nad seda kuulnud olid?

Ike: Edasi tuli juba *zydeco*, neegrite värk, ja *tex-mex*.

Toomas: Taivo tõi, jah, *tex-mex*'i. Ta hakkas hispaania keelt õppima, nii süvenes huvi hispaaniakeelse muusika vastu. Ja kui me Kuubal käisime, siis tuli ka kuuba muusika.

Tiit: Kuubal käimise kõige olulisem tõdemus oli, et kui me suure rongkäiguga läbi linna läksime, mängisid igal pool bändid, Ida-Saksa "Regent"-võimendusega. Ja nad mängisid jube hästi! Siis said äkki aru, et võimendusel ei olegi süüd, oluline on ikka mänguoskus. Seda me siis ei teadvustanud, et Kuuba on üldse üks parimaid kohti maailmas, kus muusikat kuulata.

Ike: Seal on väga erinevat muusikat: *mariachi*'de oma, selline Mehhiko moodi; siis Irakere ja afrovärk... Läbisegi igasugust, missugust vaid tahad!

Tiit: Mehhikos juhtus selline lugu, et ühes kohas esinesid meile indiaanlased. Aga nende meloodiad olid täpselt nagu eesti rahvalaulud. Oli selline tunne, et nad on ümberriietunud eestlased.

Meie hotelli vastas oli tempel ja hommi-
kuti olid seal palvused. Kahel hommikul
kuulsin laulu, mis kõlas absoluutselt
nagu eesti rahvalaulu töötlus. See esitus
oli niivõrd kihvt, et mul tuli judin peale
– ei saa olla, et eestlased laulaksid kuskil
templis. Niisuguseid momente, mil äkki
avastad, et sa ei olegi oma muusikaga siin
perifeerias, on väga palju olnud.

Kantri kaevuritele.
FOTO INTERNETIST

Toomas: Mul oli täpselt samasugune tunne Indias, Dehliis. Meie hotelli vastas oli tempel ja hommikuti olid seal palvused. Kahel hommikul kuulsin laulu, mis kõlas absoluutselt nagu eesti rahvalaulu töötlus. Naised laulsid kõrgelt... See esitus oli niivõrd kihvt, et mul tuli judin peale – ei saa olla, et eestlased laulaksid kuskil tempelis. Niisuguseid momente, mil äkki avastad, et sa ei olegi oma muusikaga siin perifeerias, on väga palju olnud.

Kukerpillide muusika ongi maailmamuusika. Täpselt nagu meremeeste laulud; mehed on mööda maailma ringi sõitnud ja igalt poolt mingi laulu kaasa toonud. Sa kohtud muusikutega mujal maailmas, kuskil festivalil, kuulad, miski jääb meelde, vaatad huviga, mismoodi nad mängivad... Maailma muusika on väga rikas ning on fakt, et ei saa elada ja muusikat teha silmaklapid peas, nii et see sind ei mõjotaks.

Paneme siia punkti. Seekord ei rääkinud me Kukerpillide üle kolmekümne viie aasta pikkusest lennust peaaegu igasse Eestimaa nurka ega naljakatest juhtumistest. Nimetamata jäid ka paljud muusikud, kes on tüki enda elust selle ansambli loosse jätnud, aga neid teab suur osa lugejatest ehk arvukate tele- ja raadiosaadete, plaatide ja intervjuude kaudu niigi. Alustasime juttu laulutekstide tähtsusest, nende sünnist ja kirjutajatest, kuid las see jääb mõneks järgmiseks korraks. Sest need inimesed on oma musta varju saatel endiselt teel ja nende lood ei lõpe nüüpea veel.

NELE-EVA STEINFELD
pianist

Väsimatu Bernard Haitink.

Bernard Haitink 80

Neljandal märtsil tähistas 80. sünnipäeva Hollandi dirigent Bernard Haitink, kelle väljapaistev karjäär mitme nimeka orkestri eesotsas on kestnud juba üle poole sajandi. Peaaegu pool aega oma karjäärist juhtis ta Amsterdami Royal Concertgebouw' orkestrit, olles samal ajal kahe-teistkümneme aasta vältel Londoni Filharmonikute peadirigent. Seejärel sai Haitinkist Covent Gardeni kuningliku ooperimaja ning Glyndebourne'i ooperifestivali kunstiline juht. Praegu on Haitink väsimatult peadirigent Chicago sümfooniaorkestri juures, kus jätkab vähemalt 2010. aastani.

Haitink ise sünnipäevi eriti ei tähtsusta, ent vanusega tema sõnul arvestada siiski tuleks. Dirigeerimine pole tema meelest noortele sobiv ala ning maestro leiab, et tema ise alustas sellega samuti liiga noorelt. Tagasi vaadates tundub talle mõeldamatu minna maailmakuulsale orkestri ette nii väikeste kogemustega. Orkestri juhtimine nõuab väga suurt elu- ja muusikakogemust. Samas pole vanus dirigendile kunagi nii suur takistus kui interpreedile, sest pillimängutehnika esitab füüsilisele paratamatult suuremaid nõudeid. Sümfooniaorkestri juhatamine nõuab samuti suurt vaimset ja füüsilist jõudu ning seda näib Haitinkil jätkuvat. Võrdluseks võib siin tuua Arturo

Toscaninit ja Otto Klempereri, kes seisid samuti orkestrite ees veel aastaid pärast 80. sünnipäeva ning samuti Leopold Stokowskit, kes juhatas orkestrit veel pärast 90. täitumist.

Oma tööplaanid üritab Bernard Haitink seada nii, et ta ei peaks sama helilooja teoseid liiga tihti juhatama, sest nii võib esitus muutuda rutiiniks. Chicago sümfooniaorkestri juures töötamisel teeb talle suurimat rõõmu vabadus, mis talle kunstilises mõttes kavade koostamisel on jätud. Plaadilepingutegi sõlmimisel on Haitinki peamiseks tingimuseks, et teda tagant ei kiirustataks ning ei seataks ahista-vaid tähtaegu. Nii võtab tööprotsess küll kauem aega, ent tulemus on seda väärt.

Bernard Haitink on salvestanud hulgaliselt plaadifirmadele Philips, Decca ja EMI ning tema salvestuste seas leidub palju ooperimuusikat. Oma kunstilise tegevusega on Haitink pälvinud mitmeid auhindu. Musical America pärjas Haitinki tiitliga "Aasta artist 2007" ning käesoleval aastal saavutas maestro koos Chicago sümfooniaorkestriga Grammy auhinna parima orkestrisalvestuse eest.

Metropolitan Opera 125!

Maaailma üks mainekamaid ooperiteatreid New Yorgi Metropolitan Opera tähistas märtsis galaga oma 125. hooaega. Neli tundi kestnud kontserdil kanti ette stseene kahekümne kolmest ooperist, mida ooperimaja ajaloo vältel seal lavastatud ning millele andsid värvi publikule aastate jook-sul juba tuttavaks saanud kostüümid. Ooperimaja ning sealsete etenduste väärikat ajalugu meenutasid samuti videoprojektsioonid ja fotod kuulsatest ooperilaul-jatest.

Galaõhtul pälvis eriti tähelepanu veel hispaania tenor Plácido Domingo, kel läheb Metropolitan Operas käesoleval aastal neljakümnes hooaeg. Tema osalusel kõlasid Puccini aaria "Ch'ella mi creda", katkend Verdi ooperist "Othello" ning lõpustseen Wagneri ooperist "Parsifal". Üles astusid veel ooperimaja väljapaistvad lauljad Natalie Dessay, Dmitri Hvorostovski, Juan Diego Flóres, Maria Guleghina, Stephanie Blythe, Joseph Calleja, Deborah Voigt, Ben

Heppner, Angela Gheorghiu ja paljud teised. Galakontserti juhatas James Levine, kes on olnud Metropolitan Opera peadirigent üle kolmekümne aasta.

Metropolitan Opera on Lincoln Center'is asuv ooperiteater, mis avas praegu kasutusel olevas majas uksed 16. septembril 1966. aastal Barberi ooperiga "Antonius ja Kleopatra". Alates teatri loomisest 1883. aastal kuni 1966. aastani asus teater vanas hoones, mis lammutati pärast uue maja valmimist. Teatrisaali kõikidele tasanditele mahub kokku 4000 külalast ja tavaliselt antakse nelja-viie ooperiga seitse etendust nädalas. Metropolitan Opera on tuntud arvukate raadioülekannete ning viimasel ajal interneti kaudu otseülekandes levivate lavastuste poolest, millest on käesoleval hooajal Tallinna kobarkino ja Tartu Ekraani vahendusel osa saanud ka eesti publik.

Xian Zhang – esimene naispeadirigent Itaalias

Itaalia kultuuriloos leidis hiljuti esmakordselt aset sündmus, mil sümfooniaorkestri peadirigendiks määrati naine. Milanos tegutseva Orchestra Sinfonica di Milano Giuseppe Verdi peadirigendiks sai 35-aastane hiinlanna Xian Zhang, kes võttis üle ametikoha, mis jäi tühjaks 2005. aasta kevadel, mil peadirigendi kohalt lahkus Riccardo Chailly. Enne uude ametisse määramist lõppes noorel naisdirigendil, kes on hetkel muide paarikuuse lapse ema, leping New Yorgi Filharmoonikute juures, kus ta tegutses Lorin Maazeli soovitusel viimased neli hooaega abidirigendina.

Xian Zhang sai muusikalise kõrghariduse Pekingis, doktorikraadi Cincinnati konservatooriumis ning täiendas end hiljem Lorin Maazeli käe all. Oma dirigendikarjääri jooksul on ta juhitanud mitmeid tunnustatud orkestreid, nagu Chicago ja Londoni sümfooniaorkester ja Los Angelese Filharmoonikud. Aastal 2008 tegi Xian Zhang debüüdi Carnegie Hallis, juhatahes seal kollektiivi nimega Orchestra of St. Luke's ning samal aastal astus Zhang esimene naisdirigendina kuulsas Dresdeni Staatskapellele ette.

Giuseppe Verdi nimelise orkestri jaoks,

Andekas naisdirigent Xian Zhang.
FOTOD INTERNETIST

mille lõi 1993. aastal Vladimir Delman, olid vahepealsed aastad pärast Riccardo Chailly lahkumist rasked nii kunstilises kui majanduslikus mõttes. Soravalt itaalia keelt valdav Xian Zhang debüteeris orkestri ees möödunud aasta oktoobris, juhatahes kava Straussi, Raveli ja Alexander von Zemlinsky loomingust, ning orkestri direktori Luigi Corbani sõnul tekkis Zhangil orkestriga otsemaid suurepärase kontakt. Värske peadirigendi esimene etteaste orkestriga leidis aset 30. aprillil Vatikanis, mil esineti Rooma paavsti auks. Lepingu kohaselt veedab Zhang nüüdsest peadirigendina orkestri juures aastas vähemalt kümme nädalat. Zhang avalikustas samuti järgmise hooaja plaanid, mil annab orkestriga kokku kümme kontserti. Esimene neist toimub 6. septembril La Scalas.

Suri sopran Anne Brown

Kolmeteistkümnendal märtsil suri 96-aasta vanuselt ameerika sopran Anne Brown. Tegemist on lauljannaga, kes avaldas omal

ajal suurt mõju George Gershwinile ja tema loomingule. Annie Wiggins Brown sündis 1912. aastal Marylandis tuntud artisti dr Harry F. Browni peres. Lapsena oli tal oma muusikalisi andeid keeruline arendada, sest nahavärvi tõttu ei võetud teda üsna mitmesse kooli vastu. Lõpuks õnnestus tal asuda õppima Morgani osariigi kolledžisse ning aastaid hiljem oli Brown esimene afroameeriklasest laulja, kes võeti vastu Juilliardi muusikakooli New Yorgis, kus õppides võitis ta parima naislauljana Margaret McGilli nimelise auhinna.

Õpingute ajal Juilliardi koolis kuulis Brown, et George Gershwin otsib lauljaid oma valmivasse ooperisse. Tegemist oli muidugi teosega, mida tuntakse praegu kõikjal maailmas nime all "Porgy ja Bess". Brown läks konkursile ning tema esitatud spirituaali pidas helilooja üheks imeliseimaks, mida ta oli eales kuulnud. Ooperi aluseks oleva DuBose Heywardi romaani pealkiri oli "Porgy" ning Bessi roll selles teoses oli üsna kõrvaline. Seega võib Browni pidada Bessi tegelaskuju väljaarendajaks, kellele oleks Gershwini üks kuulsaimaid teoseid kandnud vaid nime "Porgy". Browni musikaalsusest lähtudes kasvatas Gershwin järk-järgult Bessi rolli, komponeerides selle tarvis üha enam muusikat. Ooperi esietendus toimus New Yorgis 1935. aastal ning sellest sai Browni karjääri käivitaja. Hiljem esines Brown Broadway muusikalides ning andis kontserte *Lied*-repertuaariga nii Põhja- kui Lõuna-Ameerikas ning Euroopas. Ent tol ajal polnud mustanahaliste lauljate väljaarendamine Ameerika ooperilavadel täielikult läbi lüüa kuigi suured. Seepärast emigreerus Anne Brown 1948. aastal ning temast sai suusahüppaja Thorleif Schjelderupiga abielludes Norra kodanik. Norra jäi Browni elupäigaks surmani, temast sai lauluõpetaja ja ooperi kunstiline juht.

Harry Olt 1980. aastal oma
töötoa uksele Södertälje
kultuurivolikogus.

FOTO ROLAND THUNHOLM / TMMi
ARHIIVIST

14 Teater & musikavd
Harry Olt

Sillaehitaja Harry Olt

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Olen sageli mõelnud, kui erisugused on inimesed oma tegutsemise laadilt. Ühtesid paelub (või vaevab?) pidev vajadus valada sõnadesse oma tööde-tegemiste ajendid ja põhjused, õigustused ja tulemid, eetika ja ideoloogia. Teised on aga kantud justkui sisemisest motivatsioonist, mida peavad nii jumalaõigeks ja endastmõistetavaks, et sõnalisi selgitusi pole vajagi. Teod on need, mis kõnelevad enda eest. Ja inimese saatus viib teda samm-sammult nende tegude juurde.

Kui hakkasin mõtlema Harry Oldile kui heliloojale, muusikateadlasele ja ühiskonnategelasele, kui eestlasele ja kui inimesele, tundsin üha kasvavat aukartust ja imetlust tema elutöö ees. Paigutaksin ta just sellesse teise kultuurikandjate seltsi. Meie põgusatel kokkupuudetel oleme rääkinud ikka vaid Eduard Tubinast ja teistest (eesti) suurkujudest, ikka tehtust, mitte õigustustest ega ideoloogiast, miks see kõik just nii on olnud ja läinud. Ei raasugi eneseimetlust!

Harry Oldi elu on 1944. aastast alates möödunud Rootsis ja Eestist on teda lahutanud meri. Ei, see pole õige sõna! Meri ei lahuta inimesi, mereteed on olnud aegade algusest ikka ühendustee. Ideoloogiad, mida inimesed ise on loonud, lahutavad mandreid, rahvaid ja inimesi. Seda lahutavat toimet on pidanud tundma nii "siinkui sealpool" olijad: Eduard Tubin, Harry Olt ja loendamatud teised. Eriti "sillaehitajad".

Ent kasutagem praegu hetke ja võima-

lust paotada ka üht isiklikumat-intiimsemat ust. Me kõik tuleme oma lapsepõlvkodudest, saades sealt eluks kaasa ainulaadse algkapitali. 26. aprillil 1929 sündinud Harry vanematekodu tonaalsusest annavad tunnistust ilmekad seigad, mida saame mõtestada Harry õe Helgi Olt-Ebberi abiga. (*Kirglik Ristikivi-uuriija H. Olt-Ebber on nii muusiku- kui ka filoloogiharidusega.*)

Esimesed pillid, esimene teos

Jutustab Harry Olt: See viiul Tallinnas muusikamuseumis ei ole mu esimene. Päris esimese meisterdasin ma ise. Imestate, jah? On ka põhjust! Kas kujutate ette, kui kaunilt helisevad pika kuivanud kuuse tüvest lõigatud ahjuhalud? Minu isa Aleksander Olt oli paari suurema firma esindaja maakonnas, mille tõttu liikus meil kodust läbi mitmesuguseid esemeid, mida tavalises talumajas ei kohta. Üheks selliseks oli viiulita poogen.

Mängisime Porkuni alkoolis Toivo Nahkuri isa juhendamisel mandoliiniorkestris. Kodus olid veel kanded ja kitarr. Seega ka hulk tagavarakeeli, millest ühe pikema puuhalu peale ma siis viiuli kokku seadsingi. Mängida sain päris mitmeid lugusid. Muidugi muretses isa mulle kiirkorras ka pärisviiuli, sellesama, mis nüüd muuseumis asub. Siin on ka minu mandoola, mida omal ajal hakkas mandoliiniorkestrite tarbeks tootma üks firma Tartus.

Aga meie pere klaveriga oli veel tore-dam lugu. Isa oli lõpetanud Vahi Põllu-majanduskooli, kuulunud ülikoolis veterinaariat ja tegeles tõuaretusega. Ühel hommikul sõitis ta spetsiaalse hobuveokiga Rakvere laadale lehma ostma. Suur oli aga ema ja meie kõigi üllatus, kui õhtul koju jõudes oli tal vankris lehma asemel tiibklaver. "Meie kolm last on kõik musikaalsed. Arvasin, et lehm võib oodata, klaveri sain väga soodsalt," seletas isa. Klaveritunde hakkas mulle andma Porkuni alkooli juhataja abikaasa Veera Kuriks, kes oli lõpetanud konservatooriumi oreli erialal.

Kui me juba neist "esimestest" räägime, siis eriline on ka esimese helitöö sünd. Ilmselt vajab iga looming mingit tõuget. Minule sai selleks 9. märtsi Tallinna pommitamine. Õppisin tollal kodunt seitsme kilomeetri kaugusel asuvas Väike-Maarja Keskkoolis. Tavaliselt olin terve nädala kostilapsena alevis. Laupäeviti tuldi mulle hobusega järele või kõndisin jalgsi ko-

ju. 9. märtsil läksin jalamehena. Märkasin, et üks pool silmapiirist oli tulipunane. Raadiost kuulsime, et Vene lennukid olid Tallinna pommitanud. See oli vapustav. Elasime Pandivere kõrgustiku alal ja Tallinn asus meist ju 100 km kaugusel! See pidi ikka kohutav hävitustöö olema... Siis sündiski mu esimene muusikateos, nimeks panin "Päikesele".

Sel palal oli siiski omamoodi õnne. Meie kodu oli üks vabadussõjas käimise eest mõisa maadest lõigatud ribatalu, kus oli kõik vajalik: põllumaa, metsatukk, karjamaa, lõik järve ja tükk soodki turbalõikus. Meie maa asus kõrvuti mõisamaaga. Sealses hobusekoplis oli aga sel suvel Saksa sõjaväe kergemalt haavatute välilaager. Põhiosa moodustasid toredad noormehed, kes käisid meie akende all kuulamas, kui ma küla noortega orkestriproovi tegin. Nende seas oli ka üks vanem härra, kes, nagu hiljem selgus, oli Berliini ooperi tenor. Tema tegi mu palale sõnad ning kandis selle laulu vabaõhukontserdil ette teiste, päris heliloojate laulude hulgas! Kujutlege vaid – ühe metsatalu poisi esimese loomingu ooperisolisti esituses!

Üle mere...

Helgi Ebber meenutab: Maailma uperpallid ei jätnud puutumata meiegi peret. Eestimaa pinnal oli uue okupatsiooni vastu mitu suurt lahingut. Üks toimus Tartu linna all. ("Miks nad nii kõvasti vastu panevad?" imestas Nõukogude armee eesti laskurkorpuse liige, Porkuni alkooli juhataja Viktor Kuriks.) Teine lahing oli aga Porkuni lähedal Piisupi väljadel – vend venna vastu, sest sakslased olid ammu läinud, päris Vene vägesid polnud veel tulnud. Kuna Viktor Kuriks oli kohalik, viis ta temale teada oleva Väike-Maarja-Porkuni haruteed pidi osa sõjamehi vastarinde selja taha ning toimus arutu ja armutu vennatapp.

Oltide talu asus metsas (Assamalla vald, Jõeotsa küla, Männisalu talu) ning oli kasutusel Punaarmee staabina. Talu aias oli meil mitu mesipuud. Kõik ettejuhtuv kultuur hävitada! – nii oli Kremli käsk "vabastajatele". Mesipuud toodi tuppa ning tühjendati tiibklaveri sisse.

Veel näide samast oopusest. Ühe kooliõpetaja raamatariivilid loobiti tühjaks suurde hunnikusse, keldrist toodi välja kõik moosipurgid ja tühjendati raamatute peale.

(Kui paljud aga teavad, et Maarjamäe lossi üks saal oli Punaarmee kemmerguks?)

Too tiibklaver sai tähtsa koha minu muusikaharrastuses. Loomulikult tehti see puhtaks ja mängijaks oli "Trio Helgi". (Väikevenna Leo oli viinud angiin.) "Trio" mängis ühe käega klaveril melodiat, vasaku käega akordionil saadet ning ühe jalaga suurt trummi. Puhkpilli siia juurde ilma käte abita ma siiski puhuda ei saanud!

Isa Aleksander oli ühiskondlikult silmapaistev isik ja tema pere kuulus 1941. aastal Venemaale küüditatavate nimekirja. Oli teada, et lapsed lahutatakse vanemaist, mehed naistest. Ema pani meist igaihe jaoks valmis paki eluks hädavajalikuga, sealjuures ka suure koti kaerahelbeküpsiseid(!). Sakslaste saabumise tõttu jäi meie pere Siberisse sõit toimumata. Järjekordse nõukogude võimu tulles aga käsutati isa Lõuna-Eestisse kolhoosi esimeheks, sest tal oli vastav haridus. Vastu hakata ei saanud: Siberi-pakid olid veel silme ees. Talu koos kõigega jäi Aleksandri vennale, kes nüüd pidi oma pere looma. Sündisid lapsed ja vana tiibklaver jäi jalgu... Ring sai täis.

*

Kasvatus ja perekonna terve vaim oli lastest teinud teotahtelised ja teovõimelised inimesed. Kas on palju peresid, kus isa paneb tormisel õhtul oma 15-aastase poja puupüsti täis põgenikepaati (pudeli peene välismaa napsu eest, muide!) ja saadab ta saatusele vastu?

Helgi põhjendab venna otsust kahe sünge kokkupuute põhjal vene sõjaväelastega.

Helgi Ebber: Harry esimene kohtumine vene sõjaväelasega oli hirmuäratav. Oltide pere oli geneetiliste rootslastena pikka kasvu. Et pikk, blond, sale ja sirge rühiga oli ka Harry, siis ei uskunud täägiga püsisist sihtiv pisimust punaarmeele, et poiss on liiga noor isegi passi saamiseks. Ta kahtlustas, et tegu on saksa sõduriga. Õnneks kõneles isa hästi vene keelt ja suutis mehe maha rahustada. Aga vapustus jäi...

Teine kohutav kogemus oli, kui võidukas Nõukogude armee heinaküünis viibivaid põgenikevoori naisi-lapsi tulistas, kuigi vankrite ja koduloomade järgi oli näha, et siin ei õibi mitte sõjaväelased. Siis ütleski Harry, et tema siia küll ei jää, ja hakkas jalgrattaga Noarootsi sõitma. Õnne tal oli – see kaluripaati jõudis päralt. Me ei teadnud tema saatusest tükk aega midagi. Joulude ajal oli aga Harry saksa keele õpetaja Por-

Gustav Ernesaks, Veljo Tormis ja Harry Olt 1982. aasta septembris Mart Saare ausamba avamisel.

FOTO KALJU SUUR / TMMi ARHIIVIST

kunist sattunud Ameerika häälest kuulma: “Jõulutervitusi emale, isale ja Helgile saadab Harry.” Hilisemad tervitused olid juba “...Eduard Tubina õpilane Harry”.

Ehitades sildu

Rootsi põgenikelaagrist õnnestus noorukil juba järgmisel aastal minna Arvika muusikakooli. Muljetavaldav on koolide-õpetajate rida, kellest igaüks on noore inimese kujunemisse oma jälje jätnud. Arvika muusikakoolis õppis Olt klaverit, viiulit ja muusikateooriat; 1947–1949 Stockholmi erakonservatooriumis klaverit Stina Sundeli ja harmooniat Hans Epsteini juures. Juba sel ajal tegi ta kaastööd Rootsi juhtivale ajalehele Svenska Dagbladet. Aastail 1949–1955 õppis Harry Olt kompositsiooni Eduard Tubina juures. 1959 astus ta

Uppsala ülikooli, kus õppis aastani 1962 muusikateadust maailma ühe nimekama muusikateadlase professor Ingemar Bengtsoni juures, paralleelselt Stockholmi ülikooli juures ka sotsioloogiat. Samal ajal jõudis ta tegelda veel elektronmuusika katsetustega (Stockholmi ülikoolis), olles koos Karl-Birger Blomdahliga Rootsis sel alal esimeste hulgas.

Tema läbi kogu elu kestva tegevuse aluseks ongi suurepärase muusikaline ja filosoofiline haridus, mis tagas talle ametikohad Rootsi riiklikes institutsioonides. See omakorda võimaldas kaalukaid ja kasulikke ettevõtmisi, ka kodu-Eesti kultuuri heaks. Kümme aastat tagasi, 1999 ajakirjas Teater. Muusika. Kino Tiina Õunale antud ulatuslikus intervjuus räägib Harry Olt neist sammudest detailselt ja värvikalt.

Praegu, 80. sünnipäeva lävel, palub ta esile tuua vaid mõningaid seiku ja sündmusi. Palju taandub igapäevategevuste ritta, paljude impulsside toonane kirkus on ajaloo ees tuhmunud ja meie järeltulijad Eestiski ei mõista enam ei tollaegseid probleeme ega diplomaatiat, mida kõike läbisegi ette tuli.

Linnulennult vaadelduna oli üks olulisemaid töökohti 1960–1964 Rootsi raadios muusikaprodutsendina, kus õieti algas tema tegevus eesti muusika vahendajana. Septembris 1965 külastas Harry Olt esimest korda Eestit, kavandamaks olulist läbimurret kahe maa kultuurisuhetes. Läbirääkimised sel alal olid alanud juba paar aastat varem. Töötades muusikaprodutsendina Svenska Rikskonsertis (1964–1969), oli tal võimalus sõlmida ametlikke koostöölepeid, mille tulemuseks olid Eric Ericsoni

kammerkoori kontserdid Eestis ning aasta hiljem RAMi turnee Rootsis.

1970–1994 oli Harry Olt Södertälje linna kultuurijuht, s.o teatri- ja muusikaintendant (1988. aastal sõlmiti Pärnu ja Södertälje linna sõprusleping, aastatel 1974–1988 ühtlasi Stockholmi Balti Instituudi teatri- ja muusikareferent. Ta võttis aktiivselt sõna ajakirjanduses ja tegi kaastööd teatmeteostele, pidas loenguid (palju just eesti muusikast) Rootsis, Saksamaal, USA-s. Rootsi raadios avaldas ta terveid saatesarju eesti muusikast, ka kaasaegselt kodu-Eesti heliloomingust. Ta vahendas mitme aastakümne jooksul arvukalt Eesti muusikakollektiivide, muusikateadlaste ja interpreetide sõite Rootsi, korraldas kirjastamisi, kontserte, helisalvestusi, konverentse ja näitusi. Ka Tobiase “Joonase lähetamise” nootide trükkimise ja Rootsi reisi korraldamise juures oli Harry Oldi abi hindamatu.

Kontaktide ja kodumaale sõitude kõrval, mis pakkusid rõõmu ja rahuldust, tuli aga taluda ka mitmete Rootsi eestlaste ja pagulasorganisatsioonide süüdistusi, samuti pingeid tekitavat ja mõistmatut ENSV bürokraatiat. See koostöö ei ole olnud kergete killast ei “vanal VEKSA ajastul” ega ka vabas Eestis. See on nõudnud palju diplomaatiat ning tihti ka isiklikke tutvusi Rootsi riigivõimuaparaatides.

Tagasihoidlikult kommenteerib Harry Olt ise: “Muidugi oli minu töös Rootsi-Eesti kultuuride lähendamisel suuri seiku. Kuid juriidiliselt olin Rootsi riigiametnik. Valitsus kinnitas ettepanekud, mitte mina. Diplomaatiline tasakaal oli eelduseks.”

Kirjamees ja helilooja

On hämmastav, et aktiivse ameti- ja ühiskondliku töö kõrval on muusikateadlane Harry Olt kirjutanud mitu ulatuslikku raamatut ja uurimust ning koostanud dokumentalistikat. Nimetagem meie jaoks tähtsaid teoseid “Modern Estonian Composers” (inglise ja rootsi keeles, 1972) ning “Estonian Music” (1980). See esimene võõrkeelne ajalooline ülevaade eesti muusikast kutsus kodumaal esile poliitilise skandaali. Teos keelati(!), ent pälvis välismaal suure tähelepanu. ““Estonian Music” saab järgmisel aastal 30 – on aeg uueks väljaandeks!” kirjutab vanameister praegu, 2009. aasta veebruaris.

Heliloojana tunneb Harry Olt end Eduard Tubina sõbra, propageerija ja õpilasena: “Tubina isiksus mõjutas oluliselt minu silmaringi ja kunstifilosoofiat.” Neid tutvustas Olav Roots.

Kuigi loometööks jäi aega justkui viimases järjekorras, oli just Tubina tunnustus Oldi Klaverisonaadile (1954) innustav: “... külma pea ja tulise sisuga!” Tubina juhendamist ja mõju tunnustab Olt ka oma esimestes helitöödes, nagu “Viis variatsiooni klaverile” (1952) ja “Laulu algus” segakoorile ja timpanitele (Ilmar Laabani tekst, 1952), mille puhul Eesti Teataja kirjutas: “Iga uue palaga on Olt ilmutanud uusi värve ja meeolulisi, hinnatavat eksperimenteerimisjulgust, omapära ja suutmiste avarumist teose kompositsioonilises ülesehituses.” Sonaat sooloviilule (1960), mille esmaesitaja oli Alfred Pisuke, on eriti kauni teise osaga “Lacrimosa”, mis elabki oma elu iseseisva palana. Koori- ja soololaulu looming pole arvukas, kuid solistid esitavad tema laule oma kavades üha sagedamini. Armastatum neist on Kalju Lepiku sõnadele loodud viis laulu tsüklist “Mängumees” ja Karl Ristikivi luulele kirjutatud “Lainevoodi” ning “Rukis on õitsenud”.

Mälestused

Eredamaid hetki möödunud, halbu ja häid vapustusi meenutades on vanahärral silme ees “suur skandaal”, kui 7. novembril 1982 jäi Uppsala ülikoolis ära Tartu ülikooli 350. aastapäevale pühendatud Hortus Musicuse kontsert ja Rootsi kuninga vastuvõtt, sest üks Eesti NSV Kultuuriministeeriumi väike ametnik ei andnud ansamblile väljasõiduluba!

Harry Olt: Unustamatu on aga Tubina teise klaverisonaadi “Virmalised”, Kaljo Põllu kunsti ning Jaan Kaplinski teksti rännak kuusteist aastat (!) mööda Rootsit, Norrat, Islandit ja Fääri saari. Näitus avati Södertälje linna kunsthallis 1986 nimetusega “Tuule ja vee lapsed”. Tubina klaverisonaat mõjus tugevalt: I osa – virmalised, II osa – lapi rahvaviis ja III osa – nõiatrummid puudutasid iga näituse külastajat. Siia juurde veel Kaplinski seitse luulekommentaari. Kunsthalli fotograaf Jan Nordahl tegi 400 fotoga diavisiiooni, mis kanti rännakuks videole ja lõpuks ka DVDle.

“Tuule ja vee lapsed” – jah, need oleme ka meie, eestlased...

ELU ELAMUS

JÜRI TALVET

luuletaja ja kirjandusteadlane

Erinevalt kirjandusest, mida ma juba elukutse tõttu pean t e a d m a, üritan muusikat t u n d a, see tähendab võtta seda vastu nii, nagu lapsed loevad raamatuid, nende autoreid teadmata. Kolmekümne aasta tagusest Kuubal viibimisest kõlab mul näiteks seniajani kõrvus laul Che Guevarast, kuulnud ühel sealsel tudengihõltsel. See on väga ilus viis ja niisugune rida: “y tu querida presencia, comandante Che Guevara”. Selles on midagi nii hingestatut, nagu meie kuulsas laulus “Mu isamaa on minu arm”, mis silmad märjaks võtab. Koidulat ma muidugi tean, küll aga ei tea ega ole ka uurinud, kes selle kuuba (?) laulu ja viisi loonud on, ega selle täpsemat sisugi peale tundmuse.

Pohjonen ja Kosminen.
FOTO TUOMO MANNINEN

Kimmo Pohjonen: Eesti on üks mu lemmikmaid

ANTONIO DIAZ
muusikaajakirjanik

Kõhtun Kimmo Pohjonega kohvikus, mis asub Vanemuise kontserdimajas, kus soome akordionimängija koos löökpillimängija Samuli Kosmineni ja keelpillikvartetiga Proton tund aega hiljem esineb. Pohjonen on Eestis väga populaarne ning välja müüdnud saal on täis inimesi, kes tahavad andekat ja ebatavalist muusikut kontserdil näha. Vastupidiselt soomlastega seostuvale sterotüübile on Kimmo jutukas. Ta räägib meelsasti oma elust ja loomingu-
gust. Ta on ka näljane. Heliproov kestis oodatust kauem, kuna kontserdil debüteerib uus valgustustehnik. Nii vastabki Pohjonen mu küsimustele, hävitades samal ajal taldrikutäit kala ja kartuleid.

Täna, et aega leidsid. Avaldasid äsja oma ansambliga KTU teise stuudioplaadi “Quiver”. Mida peaksid kuulajad sellelt ootama ja mil moel erineb se bändi esimesest plaadist “8 Armed Monkeys”?
Esimese plaadi salvestasime üsna kiiresti, esimeste kontsertide ajal. Lood sündisid paari päevaga ja plaadil on ka palju improvisatsiooni. Nõnda tahtsimegi, et teine plaat oleks rohkem “studioalbumi” moodi. Samuti oli erinev minu eesmärk võluda välja iga mängija “värve”. Ansambli liikmed on nii head, et võiksid ka eraldi plaate luua. Nii et eesmärk oli kõik see kokku panna. Uuel plaadil on rohkem dialooge. Ütleksin, et esimesel albumil toimus just-

kui läbisegi rääkimine, samas kui nüüd on mängus igäihe panus. Mulle meeldib see plaat väga; mõnikord on tunne, et tulemus võinuks parem olla, aga seekord on mul väga hea meel, et tegime kõik täpselt nii, nagu tahtsime.

Kuidas sinu muusikutee algas? Tean, et alustasid mängimist üsna noorelt.
See oli pikk tee, pikk protsess. Alguses mängisin rahvamuusikat ja selle järel tavalist akordionimuusikat. Võtsin tunde esmärgiga saada klassikaliseks muusikuks ja esineda solistina suurtes kontserdisaalides. Siis aga tundsin, et ei taha enam akordioni mängida.

Kas Sibeliuse Akadeemias õppimine andis uusi kogemusi?

Pidin astuma klassikalise muusika osakonda, kuid muutsin viimasel hetkel meelt, kuuldes rahvamuusika osakonnast. See pööras mu elu taas pea peale. Mulle meeldis maailmamuusika, mõte selle kõikehõlmavusest ja erinevate instrumentide kasutamisest. Nii avastasin ma õpingute lõpuks uuesti "oma pilli".

Sa käisid ka maailmas rändamas. Tansaania ja Argentinas, kas pole?

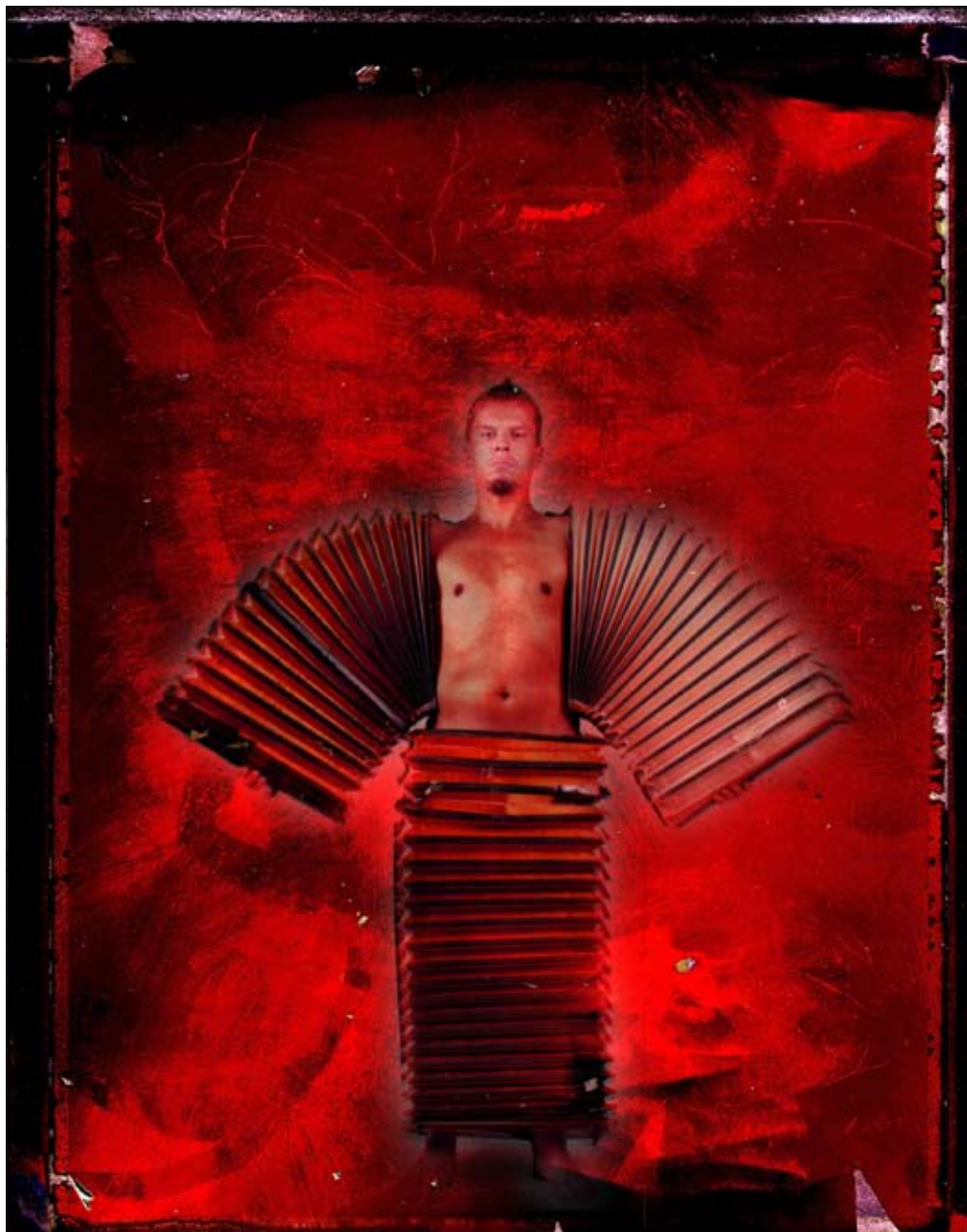
Jah, ma armusin mitmesse pilli, nagu tansaania pöidlaklaver ja argentiina *bandoneón*, kuid kohalikke muusikuid kuulates sain ma aru, et nad on nii head sellepärast, et nad on sündinud nii mägimaale. Et samale tasemele jõuda, oleksin pidanud seal sündima või kümme aastat harjutama. Nii mõtlesingi: okei, peaksin vist oma pilli juurde tagasi pöörduma. Siiski tahtsin teha midagi teistmoodi, kasutada elektroonikat ja improvisatsiooni, esineda üksinda. Ma ei tahtnud mõelda selle peale, kas ka teistele minu muusika meeldib.

Kuidas sulle Eestis meeldib?

Eesti on kindlasti üks mu lemmikmaid. Kontserdid õnnestuvad siin alati ning siia on väikese vahemaa tõttu lihtne esinema tulla. Mul on siin ka palju sõpru.

Mida kujutab endast "Earth Machine Music Tour"? Mullu esinendid kontsertidega taludes ja tänavu see jätkub?

Jah, see on suurepärane kava, mis pidi algselt olema "kõrvalprojekt", kuid nüüd see jätkub. Esinesime Inglismaal ja Soomes, varsti läheme ka Austraaliasse. Ma teen koostööd talunikega, kes pole eales esinenud. Nad on uskumatud. Tänapäeval ei peeta kuigi palju lugu talupidamisest ja maaelust, nii et kui keegi sealsete ettevõtmiste vastu huvi tunneb, on inimesed kenad ja avivalmis. Nad tulevad publiku ette ning mängivad oma masinate helisid mik-

Pohjonen tahab teha asju teistmoodi.

FOTOD TUOMO MANNINEN

rofon. Kasutan ka sümpleid helidest, mida olen neis farmides salvestanud. Selle projekti juures on mitmeid fantastilisi aspekte. Ma tahaksin kunagi sama kava esitada ka Eestis, näiteks järve muusika festivalil Leigol, mis on suurepärane koht.

Ütled alati, et väljendad ennast kõige

paremini üksi mängides. Kas võime lähemas tulevikus oodata sooloalbumit?

Olen sellest palju mõelnud, aga kogu aeg on käimas nii rohkesti projekte, et see on jäänud tagaplaanile. Imestan ka ise, miks. Ma ei tea, mida vastuseks öelda. Hetkel tean, et lähitulevik sooloplaati ei too, kuid loodan, et kunagi saab see teoks.

Joonase sõnum

IVALO RANDALU

muusikateadlane

Tekst Vardo Rumessen, toimetaja Virve Normet, kujundus Tiina Sildre, fotod Kalju Suur, Isi Trapido, Harri Rospu jpt. Lisaks fotod ja materjalid Tobiase perekonnalt, Eesti Rahvusraamatukogust, Teatri- ja Muusikamuuseumist, Briti Muuseumist ning kunstikogudest Berliinis, Münchenis, Rouenis, Frankfurdis, Londonis ja Vatikanis muuseumis.

Väljaandja Estonian Classics OÜ ja AS Varrak, Tallinn, 2008.

Tegu on monumentaalseima raamatuga, mis Eestis eales ühest muusikateosest üllitatud. Nagu on “Joonase lähetamine” ka pompöösseim oopus, mille eestlane loonud. Aeg töötas kaks korda Tobiase vastu: esimest korda Esimese maailmasõja ja helilooja varase surmaga, teine kord Teise maailmasõja sündmustega, mis kustutasid nii “Joonase” avastanud Johannes Hiobi elu kui ka järgnevalt pikaks ajaks tulemusliku huvi teose vastu. Kas on nüüd spekulatiivne oletada, et sõdadeta oleks “Joonas” o m a j a s – nagu näiteks Mahleri sümfooniad – leidnud ammu jäädava tee kontserdilavadele? Arvan, et ei oleks spekulatiivne, kuna suure muusika väärtused küünivad ju igast ajastust ettepoole, kuigi komplitseeritumad neist jõuavad saalidesse paraku harva.

Kolmanda võimaluse pakkus 1980. aastate teine pool, teadagi Vardo Rumesseni ja Peeter Lilje entusiasmist, ütlesin koguni meeletust pingutusest. Oratooriumi väljatoomine 1986–1989 ei olnud keeruline ainult ettekandeparaadi tohutute mõõtmete tõttu, keeruline oli ka kohati visandliku käsitirja kohusetundlik korrastamine. Tulemus on küünlaid, antud juhul ka statistikat väärt. Kui jätta kõrvale äpardunud ettekan-

ne 1909 Leipzigs ja kolmeteistkümne osa (kolmekümne kaheksast) esitus 1914 Berliinis ning üksiknumbrit, peamiselt “Sanctuse” arvukad esitused, siis ajavahe- mikul 1989–2003 kõlas “Joonase lähetamine” maailmas seitsmeteistkümmel korral (kaksteist korda ERSO osavõtul pluss CD aastast 1995): Tallinnas kuuel õhtul, üks kord Göteborgis, Malmös, Stockholmis, Helsingis (kõik ringreisil 1995), Speyeris ja Nürnbergis (1999), Peterburis (2003) ning kohalike muusikutega üks kord Melbourne’is (1998), Pariisis (2001) ja kahel järjestikusel õhtul Kölnis (2000). Kui solistide galerii on rahvusvaheline ja päris pikk, siis dirigeerinud on “Joonast” seni vaid omad – Peeter Lilje, Neeme Järvi (kümme korda, sealhulgas Melbourne’is, Kölnis ja Peterburis, lisaks CD), Arvo Volmer (kaks korda, ka Pariisis) ning ERSO peadirigendiks olnud sakslane Leo Krämer (neli korda, ka Speyeris ja Nürnbergis). Sealjuures Austraalia, Kölni ja Pariisi kontserdid kanti raadios üle, kaks viimast ka salvestati. Nagu olemasolevaist reageeringuist nähtub, kujunesid esitused nii sisult kui ka kvaliteedilt sündmusiks.

Niisuguse töigalise ülevaate saab hõlpsasti kokku lugeda alles raamatu paarileheküljelisest lisast, lahti on see kirjutatud muidugi eelneval kolmesajal leheküljel, kuid hoopis olulisemad “Joonase” raamatus on sünnilugu, ideestik, taustad ja tähendused. Seda suurepärase kujunduse, ammen-dava põhjalikkuse ja ohtra illustratiivse materjaliga. Ma ei hakka kaugeltki kõike resümee-riks, pigem markeerima sisukorda, raamatu kulgu.

Raamatu kaanepilt kujutab fragmenti Sixtuse kabeli laefreskost ning kannab tähtsat sümboolset tähendust sellega, et Michelangelo on prohveti asetanud Kristuse ko-

hale, sest Joonas oligi too, kes Kristuse tulekut ette kuulutas.

Esimene tekst on Einar Laignalt. Ta küsib muu hulgas, et missugune on see tunnustäht, mille all tänapäeva maailm tahab teostada ühtsust – kas Kristuse või Saatana? Paremaks saamiseks tuleb inimesel uueks saada, tehtud kurja kahetseda – niisugune on prohveti sõnumi sisu. Peatükis “Tulevikumälestusi” (lk 15–17) tõdeb autor ise, et Joonas kahe tuhande aasta taguse draamaatilise loo sõnum on aktuaalne ka ajajärgul, mida tähistame sõnaga praegu, sest iga praegu saab peagi tulevikuks. Ta tsiteerib Sirje Normetit: “Oratooriumi muusikaline teekond on lausa meie rahvusliku iseolemise kaaluks – kuidas läheb “Joonasel”, nii läheb eesti rahval” (1996). Veel antakse raamatu sissejuhatavas osas kiirülevaade teose taassünniaastate ühiskondlikust taustast (ka Moskva võrdlus Niinivega), oratooriumi väljatoomine langes kokku Eesti vabanemisega, omandades nõnda teosesse kätetud tobiasliku tähendussõna.

Ja algabki lugu ise – saamis- ja põrumislooga 1909 Leipzigs (lk 21–34). Väga väärtuslik ja emotsionaalselt mõjuv on järgnev hoolega kogutud kroonika (lk 35–52), sisuks põhiliselt Tobiase kirjad Karl Eduard Söödile, Leenart Neumanile, Juhan Luigale, Hans Siimerile, Juhan Simmile jt ning väljavõtted Eesti ja Saksa ajakirjandusest.

Järgnevad peatükid Tobiase kirikumuusikareformi ideest ning tema muusika varjusurmast kahe sõja vahel ja Nõukogude Eestis kuni juubeliaastapäevani 1973. aastal (1953–1963). Ja kroonika aastatest 1918–1972, ikka kirjad (Johannes Hiob, Riho Päts jt) ning katkendid ajalehtedest, kus 1970ndatel võib märgata Tobiase muusika ainesele ettevaatlikku lähenemist. Sõna on

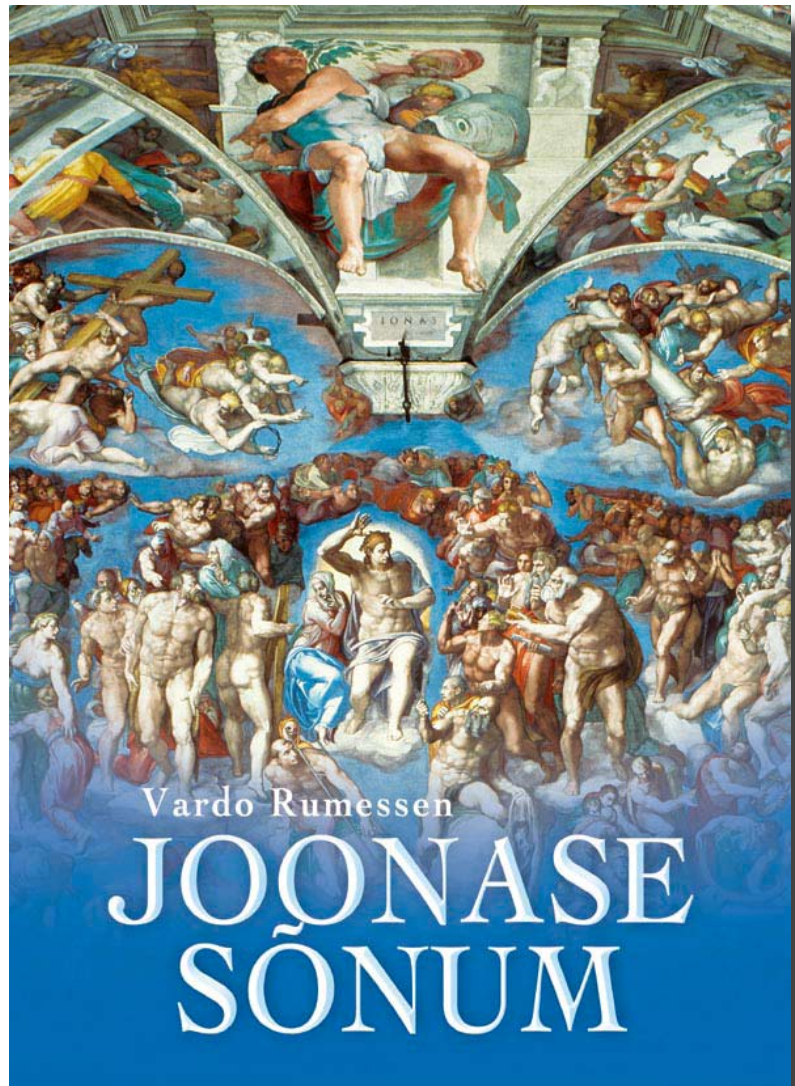
hakanud võtma Vardo Rumessen.

Tõsisele süüviale kaalukaimateks peak-sid olema peatükid "Ainestikust" (lk 77–86), "Assüüria kuningad ja Piibli prohvetid" (lk 87–100). Järgneb ülevaade käsikirja taastamisest-redigeerimisest kuni esimese tervikliku ettekandeni (lk 101–109); taas mahukas kroonika aastatest 1984–1993, mil kasvasid huvi ja vaimustus (lk 111–130). Edasi käsitletakse üksikasjalikult oratooriumi juhtmotiivistikku ja ülesehitust (lk 131–172).

"Skandinaavia reis" käsitleb ettevalmistust koos kroonikaga ja arutleb siinsete Herostratoste üle (lk 175–212) – algul kujuneb finantsilis-organisatoorne asjade kulg soodsalt, kuid valitsuse vahetuse ja omade korraldajate kogenematus tõttu – tõesti raisatud miljonite pärast – pöördub vaalareis kilureisiks, paksu süüdistust jagavad ajaleht Äripäev ja Raimo Palmaru. Autoril ausalt ja argumenteeritult kommenteeritud. Kõrvalepoikena nendime, et Rumessen pole karakterilt just kergete killast, eriti asjus, millele on jäägitult pühendunud ja end enesekindlalt tunneb. See on sünnitanud puhuti üpris kõlavaid teravusi, nagu Elleri klaveripalade suvalised redigeerimised-esitysed või aasta 2005, kui ta seisis ühe meie suurima ja kalleima festivali "Tubin ja tema aeg" eesotsas – kümne sümfoonia ning mitme välisorkestriga riisus ta väidetavalt koore muude ürituste eelarverealet. (Ma pole siin kohtunik, kuid kujutan ette, kuidas Tobias oleks pidanud kannatama nimelt sellepärast, et talle oleks analoogselt eelistatud midagi kaugemast möödanikest – tal oli ju oma reform ja eluruumi nõuab õigusega iga uus põlvkond!) Kuigi vaalareisiga kaasnevad rahalised äpardused ei tulenevad Rumessenist, varju heitis see algatajale ikkagi.

Edasised raamatu peatükid muusikamatkast endast, heliplaadistusest ja suure võla asjus tekkinud tugevast järellainetusest on kõik antud tervenisti kroonikaga (lk 213–264), sõna saab *pro et contra* hulk per-soone, muidugi Neeme Järvi ja Rumessen ise, samuti meeldiva üllatusena reisi kaasa teinud kirjatsura Olev Remsu.

Mõneti ootamatu preluudiumina mõjub seejärel lühiarutlus "Muusikalisi paral-leele" Tobiase stiililisest profiilist (lk 265–272). Siiski saame just siit, kuigi väheste, kuid kõige otsesemate näidete varal aimu, et eestlane Tobias kirjutas mõningatele ve-

ne mõjudele vaatamata saksa muusikat (libretogi kumpileeris ta ju saksakeelse Vana Testamendi põhjal), loomulikult tundsid selle kerge pettumusega ära nimelt saksa arvustajad (millele on viidanud siin-kirjutaja ühes teises artiklis).

Ning viimane kroonika aastatest 1996–2003: missioon jätkub, kajastuvad kodu-maalaste soovid ja edasised lootused, vastukajad Melbourne'ist ja Kölnist, kummati-gi aga ei ühtegi Pariisist ega Peterburist. Raamatu tekstiosa lõpetab Toomas Velmeti käsitus "Joonase" esitusele nõutavast eripä-rast ning Helen Tobias-Duesbergi tänusõ-

nad isa laulu pealkirjaga "Trotz allende" (kõigest hoolimata) Vardo Rumessenile kõige tehtu eest.

Mis edasi? Soliidne partituur, klaviir ja partiid olevat Vello Salo vahendusel jõud-nud Vatikani Muusika Nõukogusse, praegune Püha Tooli valdaja on teadupärast vä-gagi muusikalembene. Kindel on juba aga see, et Leipzigs on "Joonase lähetamise" suurettekanne kavandatud aastase 2011. Lähetus on arendatud jätkuvaks teekon-naks, kangelastegu väikese rahva nimel on kõigest hoolimata tehtud.

Muusika mõjust

SANNE RÜÜTELMAA

õpilane

2008. aasta sügisel kuulutas Eesti Muusikateaduse Selts välja muusikateemaliste esseede konkursi, mille eesmärgiks oli julgustada õpilasi muusikast mõtlema ja kirjutama. Muusikateaduse Seltsile saadeti 21 esseed, mille autoriteks olid gümnasistid erinevatest koolidest üle kogu Eesti. Käsitletavate teemade ring oli võrdlemisi lai: kirjutati muusika ja identiteedi (sh muusika ja rahvuse) seostest, muusika mõjust inimesele, muusika poolt kujundatavast keskkonnast, muusika produtseerimisest, erinevate rahvaste muusikast, muusika kasutamisest reklaamis ning erinevate meediate mõjust muusikale. Esseekonkursi parimaks tööks osutus Käina Gümnaasiumi õpilase Sanne Rüütelmaa kirjutis muusika mõjust.

Muusika on inimesele tähenduslik mitmes mõttes. Ta on meelelahutaja, tervendaja, hobi, professionaalne tegevus ning vahel ka segaja. Muusika mõjutab inimest nii füüsiliselt, sotsiaalselt kui ka vaimselt.

Muusika mõju uurides on täheldatud selle komponentide erinevat toimet. Rütm mõjutab keha rütmilisi protsesse: pulsi kiirust, hingamissagedust. Meloodia annab tööd mõtetegevusele, äratades assotsiatsioone ja kujutlusi. Harmoonial on ühendus tundemaailmaga. Järgnevalt tooksingi välja mõned moodused, kuidas on võimalik muusikat kasutades inimest mõjutada ning teda isegi aidata.

Inimene tajub muusikat juba emaüas. Teadlaste arvates edestavad lapsed, kellega enne sündi aktiivselt muusikaliselt suheldakse, oma eakaaslasti nii intellektuaalses kui ka füüsilises arengus. Ajakirjas Kodukolle kirjutab Annaliisa Sisask, et imikud tajuvad muusikat n-ö täiskasvanulike võimetega, tehes vahet erinevatel helikõrgustel, rütmil ja tempol. Rütmikas muusika mõjub neile ergutavalt ning voolavad lüüri- lised meloodiad rahustavalt. Kõige turvalisema tunde tekitab neis muusika, mille rütm on 60 lööki minutis. See on rahuliku südame rütm, millega imik on emaüas harjunud.

Palju on räägitud ka Mozarti muusika mõjust. Tõesti, ta aktiveerib ajutegevust, mõjub positiivselt verbaalsetele võimetele, loominguilisele, intuitsioonile ja mälule ning aitab kaasa mõtetegevusele. Seega on muusika abil võimalik lapsest intelligentne inimene kasvatada.

Täiskasvanuks saades viibib inimene sageli kohtades, kus tahes-tahtmata kõlab muusika. Kuna muusika aitab meeleolu luua, siis on seda kavalalt ära kasutatud seal, kus ettevõtjad üritavad inimestele midagi "pähe määrida", näiteks pooides. Internetiportaali www.muusikamaa.ee andmetel pikendab aeglasel tempos muusika kliendi ostukeskuses viibimise aega, võimaldab tal rahulikult kaupa valida ning panna teda rohkem kulutama. Muusika mõju teeninduskeskkonnas uurivad Skandiinaavia teadlased on erinevate uuringutega kindlaks teinud, et taustamuusika üheks funktsiooniks on klientide liikumiskiiruse suunamine ostukeskkonnas. Kuid muusikat ei kasutata üksnes inimeste liikumise aeglustamiseks. Teatud olukordades on vaja tarbija liikumistempele hoopis tõsta, häirimata sealjuures tema meeleolu ja ostusoovi. Näiteks kasutab Rootsi mööblikauplus IKEA viisteist minutit enne sulgemist päevases taustamuusikast valjemalt marsimuu- sikat, mis stimuleerib kliente kiiremini te-

gutsema ning teeninduskeskkonnast väljuma. Samas tõstab muusika ka töötajate meeleolu ning summutab töökeskkonna müra- tausta.

Briti muusikapsühholoogi Adrian Northi uurimistulemused näitavad, et muusikal on väga oluline osa tarbija eelistuste suunamisel. Muu hulgas selgus, et klassikaline taustamuusika paneb kliente ostma kallimat ja eksklusiivsemat kaupa. Isiklikult arvan, et poes muusika mängimine on väga hea leid. Muusika saatel on kergem end ette kujutada soovivat kaupa kodus kasutama. Ootan seda aega, kui muusikat hakatakse laskma ka igal pool ooteruumides. Näiteks hambaarsti ukse taga närviliselt oodates kuluks igati ära kerge muusikaline lõõgastus.

Peale mõnusa meeleolu loomise on muusikal ka hea mõju tervisele. Teadlased on kindlaks teinud, et muusikal on kindel, kuid iga inimese puhul erinev mõju südame tööle, vereringele, hingamisele, ajutegevusele ja teistele füsioloogilistele protsessidele. Muusikaline tegevus ja nauding helidest vähendavad valust tingitud kurnatust. On leitud, et inimesel on kalduvus hingata muusika rütmis. Samuti on leitud ka, et nii rütmika instrumentaalse muusika ja relaksatsioonimuusika kuulamisel on lihased lõdvestunumad kui vaikuses. Muusikaterapeut ja Tallinna Ülikooli psühholoogia osakonna õppejõud Alice Pehk on märkinud, et meeldiv muusika põhjustab ajus keemilise ärrituse, mille tulemuse- na moodustuvad endorfiinid, millel võib olla tugev heaolutunnet esilekutsuv ja alahoided ning valu leevendav toime.

Eestis hakati selle teraapiaga põhjalikumalt tegelema 1980. aastate teisel poolel. Positiivseid muutusi on see toonud psüh-

Muusika mõjub niisama rahustavalt ja korrastavalt kui loodus.

FOTO INTERNETIST

hiaatriliste haigete puhul, ka sünnitusvalude, sõltuvusprobleemide, toitumishäirete ja geriaatriliste probleemide korral. Muusikaterapiat rakendatakse haiglates, hooldus- ja taastusraviasutustes, vanglates ja isegi haridusasutustes. Ka meie koolis lastakse söögivahetundide ajal muusikat, mis minu arvates on väga hea: õpilased tunnevad end siis kuidagi vabamalt. Muusikaterapia hõlmab mitmeid meetodeid ja lähenemisviise. Ekspressiivne muusikaterapia võimaldab inimesel ennast muusikaliselt väljendada, musitseerida ja improviseerida, retseptiivne muusikaterapia põhineb muusika aktiivsel

kuulamisel. Toetatakse muusikaestetiiliste teooriatele, mille järgi muusika dünaamiline ülesehitus sarnaneb inimlike tunnete ülesehitusega.

Muusika on otsesem ja vahetum kui sõna ning on seetõttu võimeline puudutama inimhinge sügavamaid tasandeid. Muusikaga üritatakse leevendada ka näiteks Parkinsoni tõbe. Anti Kalda Tartu Ülikooli farmakoloogia instituudist toob välja, et muusika aitab Parkinsoni tõbe põdeva inimese ajul paremini koordineerida ning ette näha mootorset tegevust. Ma ei ole ise kokku puutunud muusika kui me-

ditsiinilise abivahendiga, kuid hommikuse väsimuse pühib see küll silmist. Loodan, et selline ravimismeetod saab Eestis ainult hoogu juurde.

Muusika mõjutab inimest füüsiliselt, sotsiaalselt ja vaimselt. Selles peitub imeline jõud, mida ei oska veel nii kõrgelt hinnata, kui peaks. Muusika laialdasem kasutuselevõtt avaks meie meeli ning kujundaks inimesi intelligentsemaks.

Eesti muusika otsis uusi radu rahvusvahelisse muusikamaailma

JOOSEP SANG

26.–28. märtsini toimus esimene Tallinn Music Week – sari kontserte, seminare ja kohtumisi, mille eesmärk on avada Eesti pop-, rock-, jazz- ja etnomuusikutele tee rahvusvahelisele muusikaareenile. Kui arvestada, kuivõrd edukalt on maailmas läbi löönud näiteks Skandinaavia artistid, peaksid ka Eesti muusika võimalused head olema. Ühelt poolt saab seda saavutada vaid siis, kui muusikute kunstilisi ambitsioone toetab ka riiklik kultuuripoliitika. Teisalt aga on vajalik, et rahvusvaheline muusikatööstus saaks üleüldse aimu, millist potentsiaali peidab väikese Eesti pulbitsev muusikaelu. Märtsi lõpul astus Tallinnas lavale üle kuuekümne kodumaise rocki, popi, jazzi, etno ja eksperimentaalse muusika kollektiivi, mida kuulasid nii kohalik publik kui ka sadakond mitmelt poolt Euroopast kohale tulnud mänedžeri, agenti, festivalikorraldajat, plaadifirmade ja muusikapressi esindajat. Festivali kontsertidel käis üle nelja tuhande muusikasõbra ning Tallinn Music Weeki kodulehekülge külastasid huvilised viiekümne kolmest riigist, kokku peaaegu 27 000 korral. Järgnevalt veidi muljeid.

HELEN SILDNA

festivali peakorraldaja

Paljud väliskülalised tulid Eestisse esimest korda ning null-ootustega. Suur osa neist ei olnud eelnevalt tuttav ühegi Eesti artisti loominguga. Seda suurem oli külaliste positiivne üllatus, avastades, kui mitmekesine, maitsekas ja värviküllane on meie muusikamaastik. Kõrgelt hinnati ka Tallinna eripalgelisi kontserdipaiku ning kodupubliku toetust oma bändidele. Selline tagasiside on meie riigi muusikatööstusele hindamatu väärtusega. Esimese Tallinn Music Weeki edu on kasulavaks nii bändidele, muusikatööstusele ja järgmisele festivalile kui ka Eesti riigile üldisemalt, et jätkuks indu ja tarkust edaspidi palju süstemaatilisemalt Eesti muusika ja popkultuuri arendamise ja toetamisega tegelda.

Kiideti ansambli Popidiot. Paljud olid vaimustuses Eesti folgi ja maailmamuusika bändidest, nagu Svjata Vatra ja Paabel. Need näited on minu arvates väga ilmekad. Pärismuusika keskus eesotsas Ando Kivibergiga on selle skene'ga aastaid väsimatult tegelenud ja nüüd võime näha ka töö vilju. Jazzist toodi välja näiteks Free Tallinn Trio ja UMA, paljudele meeldis Kirtana Rasa. Rockist mainiti mitmel korral Aidest, Pedigreed ja Kosmikuid. Need on lihtsalt näited esimestest kontaktidest, kõigil tuleb nüüd tõsiselt tööd teha.

JANNE FLINKKILÄ

Soome ajakirja Rumba ajakirjanik

Konverents oli hästi korraldatud. Ainus, mida võiks kritiseerida, on see, et mõned paneeldiskussioonid võinuksid olla veidi spetsiifilisemad. Kui teemaks on "Kuidas teha head plaati" või "Kuidas bändiga tuurile minna", on üsna võimatu lühikese diskussiooni käigus sügavamalt kaevata. Kui soovida kindlaid vastuseid, on vaja ka kindlaid küsimusi. Siiski kõlas ka nendel aruteludel kasulikke mõtteid.

Selliste konverentside juures on kõige kasulikum uute tutvuste sõlmimine ning kolleegide ja teiste muusikatööstuse inimeste võrgustiku rajamine. Tallinnas toimus see hästi. Hiigelsuurte ettevõtmiste, nagu "Popkomm", puhul on sündmused hajutatud üle terve linna, kuid siin kogunesid kõik samadesse kohtadesse ja veetsid põhimõtteliselt terve nädalalõpu koos.

Kontsertidest. Kosmikud olid head nagu alati. Tänu festivalile "Naapurivisa" ja Soomes välja antud plaatidele hakkab ansambel tasahilju ka Soomes tuntust koguma. Ansambli Aides kontserdile ma kahjuks ei jõudnud, kuid ansambli CD kõlab paljutootavalt. Popidiot oli lõbus. Arvan, et ansambel mõjaks hästi ka Soome klubides. Ma pole veel kindel, millest ma ajakirjas Rumba kirjutan, kuid olen juba oma kolleegidele kohalikust skene'ist ja ansamblistest rääkinud.

JOAKIM HAUGLAND

Norra plaadifirma Smalltown Supersound juht

Arvan, et üritus oli väga hea. Nautisin seda väga. Usun, et selline ettevõtmine on Eesti muusikaäri jaoks võtmetähtsusega. Olen sellistel üritustel ka varem palju kordi käinud ning Tallinn Music Week oli üks paremaid, eriti arvestades, et ta on alles algfaasis. Olen kindel, et nii jõuab Eesti muusikalisele maailmakaardile.

Koostöös Tallinn Music Weekiga andis Skype välja auhinna Skype's Go Change The World Award, mille väärtus on 50 000 krooni.

PAUL CHEETHAM

Soome-Inglise muusikamändžer

Tallinn Music Weeki *line-up* oli põnev ja rikkalik ning ühe bändi välja valimine oli raskem, kui ma arvasin. Otsustasin Popidioti kasuks, kuna ilmselgelt on tegemist bändiga, mis on ekspordiks valmis. Ansambli ilmus äsja värske plaat, mida toetavad tugev imago ja ambitsioonid ning enesekindel suhtumine kaasakiskuvasse popmuusikasse, mida ta esindab. Popidioti *live*'is on sütitavat energiat ja olen kindel, et seda tüüpi *sound* leiab järgijaid mitmetes riikides. Kui bändil avaneb võimalus astuda üles olulistel üleeuroopalistel *showcase*-festivalidel nagu "Popkomm", "By:Larm" ja "Eurosonic", ei näe ma põhjust, miks nende plaat ei võiks olla müügil üle Euroopa ning nende tuurikava jõuda paljude maade klubidesse ja festivalidele.

Loodan, et ka Eesti riik mõistab, et nii see bänd kui ka Tallinn Music Week kujutavad endast ideaalset võimalust, kuidas teha tark investeering eesti muusikasse ja popkultuuri – nii, nagu seda on Põhja-maades juba aastaid tehtud.

VÄRSKE VAIMUSTUS

ART LEETE

etnoloog

Ansambel RO:TORO plaat "Handi hullus".

Kaheksateist aastat tagasi hakkasime Anzori Barkalajaga Siberis hantide seas liikuma ja nakatusime põhjalikult arktilisse hüsteeriasse. Anzori meelesegased tõuked olid selle plaadi kujunemisel kohati ilmselt üsna olulised. Veider on see, kui pöörane võib olla tunne, mida handi muusikast aretada saab. See on päris hull plaat. Põhja läinud inimesed olevatki hullud.

Kirikumuusika atmosfäärid

MARJU RIISIKAMP

klavessinist, organist

Kõigest nädalase ajavahega kõlas kaks kannatusaja kontserti, milles kesksel kohal oli inglise hilisrenessansi helilooja Thomas Tallis. Mõlemad kontserdid olid üles ehitatud sarnasel põhimõttel – inglise renessanssmuusika vaheldumas 20. sajandi ja nüüdismuusika helinditega.

Tallis, Byrd ja Purcell on kolm inglise muusika suurkuju, keda armastatakse kuldse kolmikuna ära mainida. 16. sajandil elanud Tallis oli organistina tegev mitmes katoliku kloostris (benediktiinid, augustiinlased), kuni Henry VIII viis läbi põhjalikud reformid, katoliku usk sattus põlu alla ning sündis anglikaani kirik. Tallis oli lisaks organisti ametile tegev ka lauljana, koguni kuninga õukonnas (Chapel Royal). Inglise erilist, vokaalselt tundlikku kultuuri nautime tänapäevani. Tallise loomingus on kõrvuti nii ladina kui ka anglikaani riitusele loodud vaimulik muusika, aluseks vastavalt ladina- ja ingliskeelsed tekstid. Konfessioonidevahelised vastuolud, riigivõimu heitlikud otsused ja repressioonid olid selle ärevast ajastu märksõnad.

Tallise “Jeremija nutulaulud” ehk “Lamentatsioonid” kõlasid mõlemal kontserdil, ometi täiesti erinevas koosseisus ja akustilises värvingus.

Kontsert “De profundis”: Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Risto Joost, organist Ene Salumäe 29. märtsil Tallinnas (24. ja 28. märtsil ka Paides ja Haapsalus).

Tallinna kontsert toimus Niguliste kirikus, kavas Arvo Pärt ja Thomas Tallis. Tasaalustatud ülesehitusest moodustus suurepärase kõlavärvilise tervik ning sügavasisulised tekstid tekitasid meditatiivse oleku. Pärt: “Võrdleksin oma muusikat valge valgusega, milles on olemas kõik värvu-

sed. Neid saab üksteisest lahutada ja nähtavaks teha üksnes prisma abil; see prisma võiks olla kuulaja vaimsus.”

Pärdi 1980. aastal loodud “De profundis” meeskoorile, löökpillidele ja orelile andis ka esitajatele võimaluse mobiliseerida kogu oma vaimu, sest Pärdi muusika lihtsalt nõuab äärmuslikku ego taandamist, nii et interpreedist saab samasugune kuula ja nagu tema vastas olev publik, teisiti lihtsalt asi ei toimi. Läbi sajandite rohkelt viisistatud “De profundis” algas madalate basihääletega, arenes retoorikakeskselt kellade ja orelihelide atmosfääris ning paisus lõpuks mehiseks lootuse manifestatsiooniks. Oreli katkendlike helide ja retsiteeriva teksti vahel tekkis suurepärase dialoogi. Mitmel tasapinnal arenev ruumiline fluidum, kõik-sust hõlmav kujutus, mis seejuures tekkis, oli tõepoolest hämmastav. Orelihelid läbis-tasid kirikuruumi otsekui erivärvilised valgusvihud. Koor pidi selle laserikiirena täpse oreliretoorikaga lausa võistlema, sest organisti sõrmed teostasid filigraanse ajastusega selle, mida lauljad pidid oma n-ö keelepa-raadiga (eelkõige selge ja sugestiivse dik-tsiiooniga) niisama täiuslikult fokuseerima.

Ajaloo mitte vähem viisistatud “Jeremija nutulaulud” maandasid eelnevat monokroomsusega. “The Lamentations of Jeremiah” esimene osa oma horisontaals kulgevate kontrapunkti liinidega kõlas veenvamalt ja värskemalt kui lõpuosa. Kava keskpunkt, Pärdi kolmeosaline “Trivium” oreli Ene Salumäe esituses mõjus monumentaalselt. RAMi ja dirigent Risto Joosti koostöös paelus eriti Pärdi “And One of the Pharisees...”, 1992. aastal loodud teos kolmehäälele koorile. Arhailine jõulisus ja sõnakesksus kulmineerusid solistide superesitusega (Taniel Kirikal ja Mareks Lobe).

Tallis oli põhiliselt n-ö suure löuendi maalija, kui mõelda kujutava kunsti kate-

gooriat, kuid ta on loonud ka perfektseid väikevorme. Tema lamentatsioonid suure koosseisuga meeskoori esituses kõlasid kõikehõlmavalt, kuid kavast olid ka ingliskeelsed miniatuurid, mitte enam lineaarselt kontrapunktilised, vaid hoopis süllaabilises stiilis, noot noodi vastu harmoneeringuga nagu “If Ye Love Me” ja “A New Commandment”, mis lähenevad stiililt juba varase reformatsiooni muusikale. Ladinakeelsete lamentatsioonidega võrreldes oli kontrast mõjuv, ehkki tegemist oli sama helilooja teostega. Vaimuliku muusikalise mõtluse lõpetas meeskoorile seatud Pärdi “Da pacem Domine”.

Kontsert “Lamentatsioonid” sarjast “Kirikupühad Maarjamaal” 4. aprillil Tartu ja 5. aprillil Tallinnas Jaani kirikus. Vaikse nädala muusikat esitas ansambel Heinavanker koosseisus Kadri Hunt, Taniel Kirikal, Anto Önnis, Tõnis Kaumann, Vambola Krigul ja kunstiline juht Margo Kõlar; oreil Mart Siimer.

Jaani kiriku kava raamistasid gregooriuse hümnid “Christum Dominum pro nobis” ja “Ubi caritas” oreli saatel, tuumiku moodustasid Thomas Tallise ja Olivier Messiaeni teosed.

Tallise *a cappella* lamentatsioonides võis hästi jälgida habrast, üsna hea intonatsiooniga, tugeva vaimse laenguga muusikalist struktuuri. Ühekordse koosseisu iga üksiku hääle liinid olid diferentseeritud, ent kuna tasakaalu mõttes jäi minu kõrva jaoks puudu bassihääle toekusest, kaotas kontrapunkti struktuur kahjuks mõneti oma selgusest. Gregooriuse laulud oreli vaba improviseerimise saatel kujunesid kõige nauditavamateks ja kõlaliselt tasakaalus helinditeks, ehkki siin olid ühendatud ajaliliselt nii kauged elemendid – arhailine koraal ja or-

Thomas Tallise isikupärane ja sügavalt läbitunnetatud muusika kuulub ansambel Heinavankri lemmikute hulka.

FOTO HEINAVANKRI ARHIIVIST

ganisti lennukalt nüüdisaegne lähenemine. Orelil sooloteosed kõlasid saateta vokaalteoste sekka hea kontrastina, mõneti küll harjumatuina barokkoreli piiratud võimaluste juures, kuid mõjusid siiski sugestiivselt. Juba Messiaeni oreliteoste pealkirju lugedes sattus kuulaja üleloomulikku sfääri, näiteks “La subtilité des corps glorieux”. Kui läheneda aistinguliselt, võiksin siinkohal kaootiliselt nimetada selliseid märksõnu nagu elu müsteerium, helidest vikerkaar, aegade lõpp, peenmaterieeria, kirkastunud ihud jne. Teoses “Les eaux de la grâce” valitud “vesised” registrid kõlasid väga efektselt. Messiaen: “Enamasti seostub keel kui kommunikatsioonivahend inimhäälega, kuid kas see on ainus ühenduse võimalus? Muusika ei saa “rääkida”, ta ei väljenda otseselt midagi, küll aga võib sisendada

mõnd emotsiooni, hingeseisundit; puudutada alateadvust, avardada taju vastuvõtlikkust, ning selles peitub tegelikult tohutu jõud.” Messiaenile oli määrav harmoonia koloriit, mitte niivõrd konstruktiivsed seosed.

Pean tunnustama, et need kaks kontseriti olid vaimususest nii täidetud, et minu kui “väeti” arvustaja valvsus kadus peaaegu olematuks, sest suurvaimude kohalolu tajudes pole ju mõtet seletada seletamatut. Kuulajate ja esitajate vaimuse prisma toimis ning ainus igatsus, mis seoses muusikana materiaalse teostusega tekkis, oli sõna (seda enam veel sakraalse sõna) intensiivsema vahendamise järele, et aja ja koha abstraherimine ning mõistete taandamine maksimaalse selginemise suunas saaks veel jõulisemalt kuulajate teadvusse kanduda.

“Enamasti seostub keel kui kommunikatsioonivahend inimhäälega, kuid kas see on ainus ühenduse võimalus? Muusika ei saa “rääkida”, ta ei väljenda otseselt midagi, küll aga võib sisendada mõnd emotsiooni, hingeseisundit; puudutada alateadvust, avardada taju vastuvõtlikkust.”

Palju küsimusi, vähe vastuseid

HELE-MAI POOBUS
laulja

Giuseppe Verdi "Maskiball" Rahvusooper Estonias. Esietendus 13. veebruaril. Nähtud etendused: 15. veebruaril ja 24. märtsil. Dirigendid: Arvo Volmer (ka muusikaline juht) ja Jüri Alperten. Lavastaja: Arne Mikk. Kunstnik: Ralf Forsström (Soome). Valguskunstnik: Neeme Jõe.

Osades: Riccardo – Senol Talinli (Türgi) ja Mart Madiste. Renato – Jassi Zahharov. Amelia – Heli Veskus. Ulrica – Merle Silmato (Soome Rahvusooper) ja Riina Airenne. Oscar – Marion Melnik (Soome). Ribbing – Priit Volmer ja Märt Jakobson. Horn – Leonid Savitski ja Mart Laur.

Rahvusooper Estonia sümfoniaorkester ja ooperikoor.

2009. aasta küünlakuul sai Rahvusooper Estonias lavaküpsuks Giuseppe Verdi "Maskiball". Viimase viieteistkümne aasta jooksul on Estonia toonud lavale aukartust äratava osa Verdi ooperite paremikut. Sellise tempoga jätkates saab kolmenelja aasta pärast itaalia suurmeistri kogu looming ära lavastatud, iseküsimus, kas seda on vaja.

"Maskiball" on viimastel aastatel otseselt uuele elule ärrganud, nii mõnedki suured ja kuulsad ooperimajad on teose uuslavastusega oma mängukava täiendanud. Positiivset äramärkimist väärrib asjaolu, et üle pika aja on RO Estonial võimalus Verdi ooper lavale tuua oma jõududega, kasutama kõikides peaosades välissolistide.

Arne Miku "Maskiballi" lavastus on

Metsosopran Merle Silmato nõid Ulrica rollis.
FOTO HARRI ROSPU

üldvõttes traditsiooniline, aga tõenäoliselt tänu koostööle kunstnik Ralf Forsströmiga uues kastmes. Võib-olla see ongi lavastuse suurim probleem. Pole uudset huvitavat vaatenurka ega ka hea maitsega n-ö kindla peale minekut, mis on seni olnud kogemustega lavastaja Miku trump. “Maskiball” ripub kusagil vahepeal, saavutamata “Macbethi” ja “Padaemanda” psühholoogilist terviklikkust.

Põhilise sümbolina on kasutatud maski, sellist valikut soosib juba ooperi pealkiri. Mask, mille taha varjata oma olemust ja tõelisi tundeid, ning mask kui praktiline ese, mille taha peita oma isik ballil. Suured ja erinevalt liigendatud maskid lavakujunduses mängivad hästi. Mis aga terviku tekkimist segab, on kostüümide ja stseenide kunstilise kujunduse kaootiline pendeldamine erinevate ajastute vahel. Mida sellega öelda taheti, jäi lõpuni selgusetuks.

Ehk seda, et pole olemas ajastut, mil selline võimu- ja armastusedraama ei võiks juhtuda? Kui nii, siis mõte on iseenesest huvitav, kuid kahjuks ei pääsenud laval mõjule. Pigem tekkis aja piiride hägustumise tunde asemel hoopis peataolek. Eriti kummaliselt mõjus kolmanda vaatuse esimene stseen, jättes oma fuksiavärvi südamekujuliste toolide ning Renato, Amelia ja Oscari eri ajastutest pärit rõivastega mulje eklektilisest stiilipeost. Nii lavastuslikult kui ka kunstilise poole pealt oli õnnestunud viimase vaatuse ballistseen. Kaunid kuldseid ja punased toonid, koori mõtestatud liikumine, tegevus mitmes plaanis. Alles seal tundsin, et jutustatav lugu mingil moel puudutas.

Tunnistan, et minu meelest on ooperi kõige paeluvam ja mitmekülgsem karakter Renato. Helilooja on pakkunud ohtralt võimalusi, andmaks edasi selle vastandliku ja huvitava sisemise arenguga tegelase erinevaid hingeseisundeid. Jassi Zahharovi esituses oli dramatismi, kuid sellega asi suures osas piirdus, jättes tahumatu mulje. Tundus, et roll oli lahti mõtestamata ja polnud mindud süvisi. Ei tahaks siin Zahharovit ainsaks süüdlaseks pidada, osa vastutust langeb ka lavastajale. Järgmiseks vaadatud etenduseks (24. 03) oli Renato kuju siiski juba mingid piirjooned omandanud, ka vokaalis oli rohkem värve ja varjundeid.

Heas mõttes üllatas Heli Veskus Ameliana. Stabiilne ja ümar vokaal, see

Vastuoluline Renato Jassi Zahharovi kehastuses.

FOTOD HARRI ROSPU

värv ning musikaalne esitus paelusid. Kui esietendusel oli veel mõningaid konarusi ja ebakindlaid kohti, siis kuu aega hiljem polnud neid enam märgata. Amelia osatäitmine oli etenduse kõige suurem õnnestumine.

Riccardo osas oli võimalus kuulda kahete koosseisu, esietendusel laulis kuninga osa türgi tenor Senol Talinli ja märtsikuus Mart Madiste. Talinli paistis silma väga hea vokaaltehnika ning särava ja kauni häälega. Kohati nüansivaene, kuid kokku võttes suurepärase esitus. Eriti meelde jääv oli viimase vaatuse ballistseen. Pikk kasv, sihvakus ja hea rüht andsid Talinlile vajaliku kuningliku välimuse ning kuigi esines teatud lavalist passiivsust, siis tänu aristokraatlikele ja mehelikule hoiakule ei seganud see kogumuljet.

Mart Madiste esituses sümpatiseeris nüansirikas teise vaatuse duett Ameliaga ja sarnaselt Talinliga kolmanda vaatuse ballistseen, üldplaanis aga väsis veidi liigne vokaalne pingestatus. Samuti ei tundunud romantilise kangelase roll koomilise andega Madistele päris loomumane. Liikuvam ja mängulisem joonis esimeses vaatuses sobis paremini. Kuid tuleb tunnistada, et Riccardo roll laulja üldises arengus on siiski samm edasi.

Ulricana üles astunud Merle Silmato suureks plussiks oli hea fookuse, kontrollitud kõla ja ilusa tämbriga stabiilne vokaal. Mänguliselt tabas suure karakterrollide kogemusega Riina Airene Silmatost selgelt rohkem Ulrica olemust ja kandis nõia kuju hästi välja, kuid paraku ülisuure *tremolo*ga vokaalne sooritus varjutas väga hea rollilahenduse. Veel märgiksin ära vandenõulaste Ribbingi ja Horni osatäitjad Märt Jakobsoni ja Mart Lauri, kes moodustasid vokaalselt ühtlase ja visuaalselt toreda paari. Meelde jääv oli ka Priit Volmeri Ribbingi osatäitmine, kuid paarilise Leonid Savitski suutmatus orkestriga tempoliselt sammu pidada vedas nende paarisrakendi vägisi kraavi.

Marion Melniku Oscar oli särtsakalt tegus ja energiline. Mõistmatuks jäi ainult, kes ta siis lõppude lõpuks oli, kas paaž, erasekretär või lihtsalt tore kaaslane. Just see kummaline segaduses tunne, et oli ja nagu ei olnud ka, sai minu saatjaks, kui lahkusin teatrist õhtuhämarusse. Võib-olla peitub pettumise põhjus hetkelises küllastumises Verdi muusikast, kuid paraku tuleb tõdeda, et “Maskiball” ei puudutanud hinge ega andnud inspiratsiooni, millest on väga kahju.

Ideaalilähedane *Lied*'i-õhtu Annely Peebolt

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Kontsert sarjast “Vocalissimo”:
Annely Peebo (metsosopran) ja
Hartmut Hudezeck (klaver) 7. aprillil
Estonia kontserdisaalis.

Möttelõng haaras pidepunkte näiliselt kaugemalt alalt – näitekunstist. Palju on kirjutatud ja räägitud Stanislavski meetodist ja Peter Brooki omast, lihtsustatult: rollis elamise ja rolli mängimise kunstist. Annely Peebo ja Hartmut Hudezecki kontsert andis ainet teatud paralleelide tõmbamiseks.

Nagu solist publiku ees teada andis, oli see tema ja härra Hudezecki esimene *Lied*'i-kontsert Eesti publiku ees. Kavalehelt võis aga lugeda, et nende koostöö on pikaajalisem ja Annely Peebo on lisaks oma kuulsale lavakarjäärile ka pühendunud kammerlaulja.

Kava pakkus kauni ja samas soliidse muusikavaliku: Schubert, Dvořák, Mahler ja Wagner. Võib-olla oli see klassikaline laulukava, aga võib-olla ka kindlus esineja kõrges klassis, mis tõi kohale kammerkontserdi kohta üsna haruldase täissaali kuulajaid. Ometi tundus kontserdi lõppedes, et publik oli oodanud nagu mingit suuremat muusikaimet. Kontsert oli ju hea, isegi väga hea, aga üksmeelne vaimustus jäi ometi olemata-tulemata. Kuulates kommentaare, oli hämmastav tõdeda, kui erinevaid elamusimimesed said – kes nautis Wagnerit, kes Dvořakit või Mahlerit.

Kontsert algas viie Franz Schuberti lauluga. Mina olin üks nendest, kellele tundus täiuslik just Schuberti laulude esitus. Hämmastas pianisti delikaatsus. Peebo kandva hääle tõttu polnud ju põhjuseks ülemängimise kartus, kuid klaveripartii jäi liiga vaikseks. Suure osa nende laulude muusikast on helilooja kirjutanud just klaveripartiisse ja seda tahtnuksin tõesti selgemalt kuulda.

Lisaks oma hiilgavale lavakarjäärile on Annely Peebo ka pühendunud kammerlaulja.

FOTO ESTI KONTSERDI ARHIIVIST

(Väga harv nähtus kontserdielusel!)

Laulude reastamine oli karakterite mõttes hästi läbi mõeldud ja laulud justkui täiendasid üksteist. Solisti sõnatunnetus hakkas meeldivalt toimima juba esimestes lauludes ja kontserdi edenedes oli just see esituse külg üks lauljanna trumpe. Schuberti laulude lihtne, stiilne ja maitsekas interpretatsioon oli tõesti kaunis.

Järgmine bukett oli seitse laulu Antonin Dvořáki “Mustlasmeloodiatest” op 55. Just siin mõtlesin ma esimest korda esitamiskunstile ja muusika olemisele. Siinses kultuuriruumis ootame muusikult ikka sügavat sisseelamist, mingit müstilist “muusikas olemist”, mis annaks teosele elujõu, tempe-

ramendi, pinget. Paraku oli seekordne Dvořáki esitus hillitsetud, ütleksin isegi – liiga kultuurne. Sõna- ja nooditeksti järgimine oli küll perfektne, kuid siiski vaid paari laulu puhul suutis Peebo ka Dvořáki muusika kirge, tujukust ja temperamenti oma hästi valitsetud häälega välja mängida. Ka siis, kui üdini kultuurne pianist temast elamuslikkuse mõttes tükk maad maha jäi.

Hartmut Hudezeck näis oma parimas elemendis olevat Gustav Mahleri muusikat mängides. Viis laulu kogumikust “Poisi võlusarv” andis lauljale võimaluse laiaks esitusspektri ning õhtu parimad hetked ja suuremad kordaminekud sündisid just siin. Tsükli kaheteistkümnest laulust olid valitud väga erineva iseloomuga lood: traagilised kas otse või alltekstilt (“Maine elu”, “Kus trompetid helisevad” ja “Ürgvalgus”), jutustavat laadi (“Reini legend”) ja tantsuliselt humoorikas “Kes on teinud selle laulukese”. Lauljanna häälel on palju varjundeid ja jälgides sõna karakterit, mida on täiuslikult vahendanud heliloojagi, jutustatakse kuulajale neid lugusid parimal esteetilisel tasemel.

Ka Richard Wagneri “Wesendoncki laulud” olid pianistile ilmselt hingelähedased; Peebo esituses kõlasid need äärmiselt viimistletult ja väljapeetult. Wagneri laulud pole väga laululised, need on dramaatilised jutustused ja kannavad endas sügavat hingevalu, mis tuli lauljanna tõlgenduses ka ilmekalt esile, jõudes täiusele väga-väga lähedale.

Miks alustasin oma arvamust aga väikeseks skepsisega? Pean seda tõesti erinevate kultuuriruumide ja esitustraditsioonide küsimuseks ning julgen väita, et ülimalt kultuurne ja väljapeetud *Lied*'i-õhtu on meil üldse haruharv nähtus. Meil puudub vist harjumus seda päriselt omaks võtta ning seda kunsti täielikult nautida. Sellest need väikesed “käärid”.

Kullafondi vääriline Uus Tallinna Trio

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

**Meisterlik ja mitmekülgne
Uus Tallinna Trio mängib
ühtviisi veenvalt nii uudis-
teoseid kui ka klassikat.**

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

Vüimane kontsert sarjast “Eesti muusika kullafond”: Uus Tallinna Trio koosseisus Harry Traksmann (viul), Kaido Kelder (tšello) ja Marrit Gerretz-Traksmann (klaver) 4. aprillil Vanemuise kontserdimajas. Kontserdid toimusid ka 2. aprillil Haapsalu muusikakoolis ja 3. aprillil Estonia kontserdisaalis.

Ansambli nimi rõhutab teadlikult järjepidevust selle žanri muusika viljelemisel Eestis. Küllap on seda kui komplimenti ansamblile varemgi öeldud. Tohtu eeltöö klaveritrio kui täiuslikema ansambli ja sellele kirjutatud muusika tutvustamisel ning kuulajaile hingelähedaseks mängimisel on varem ära teinud aastakümneid tegutsenud Tallinna Trio koosseisus Jüri Gerretz, Valdur Roots ja Toomas Velmet. Järelikas, Uus Tallinna Trio on igati vanameistrite vääriline!

Minu praegused elamused on Vanemuise kontserdimaja saalist, õigemini küll lavalt, mis oli kammersaaliks kohandatud ja selleks ka päris kenasti sobis. Õhtu kavas oli kolm teost, kõik seni samahästi kui tundmatud ja vist pärast oma sündi “sahtlisse” seisma jäänud: kahekümne kaheksa aastase Heino Elleri “Lüüriline pala” triole nr 2 f-moll (1915), kahekümne kahese Eugen Kapi Trio es-moll (1930) ja nelja-

kümne nelja aastase Artur Lemba Trio nr 1 B-duur (1929). Mõlemad suurteosed olid mängijate noodipultidel käsikirjalises variandis, mis nõudis esitajatelt tublisti kannatlikkust ja lisatähelepanu. Teoste valik aga õigustas igati sarja nime – kullafond.

Kava oli äärmiselt ühtne nii stiililt kui ka mõttetasandilt, mis seda muusikat on kunagi inspireerinud ja kandnud. Esitajad tulid selle mõttemaailmaga väga hästi kaasa, oskasid seda hinnata ning meisterlikult ja nauditavalt ka kuulajale mõistetavaks teha. Nad suutsid noorte meeste Elleri ja Eugen Kapi siirust, mis avaldus samas väga ladusas stiilis ning peitis endas kompositsioonitehniliselt kohati vägagi raskeid eesmärke, niisama puhta hingeseisundiga ette kanda. Kõiki kolme teost võib iseloomustada üsna sarnaste märksõnadega: neis oli tunda tugevat romantilist lüürikajanu ja heroilist dramatismi, suurte eeskujude Griegi, Skrjabinini, Beethoveni, eriti aga Brahmsi kõlamaailmade ja ülesehituse mõju. Samal ajal on nende muusika tulvil andekaid ja kauneid kujundileide, mis mõnel hetkel tõid silme ette ka nende hilisemaid tipp-teoseid. Noore Eugen Kapi Triot kuulades tuli pähe mõte, et teose täiuslikule viimistlusele on ehk kaasa aidanud ka tema heliloojast-õpetajast isa Arturi käsi ja nõudlikkus. Igatahes on tulemus nauditav

ka tänapäeval ja sunnib mõtlema, kas Eugen Kapi kui anderikka helilooja väärilisele hindamisele ei ole tema ametitegevus eelarvamuslikku pitserit peale pannud. Teenimatult.

Samast ajastust pärineb ka mõnevõrra vanema Artur Lemba Trio nr 1 ja esindab samuti klassikalises-romantilist stiili. Praegu, ca kaheksakümmend aastat hiljem sulanduvad need teosed üheks ajastu helisuuna kandjaks, just selle suuna, mis pole püüdnud mas tolle aja modernistlike voolude poole, vaid jätkavad kindlaid traditsioone, mis tõenäoliselt kooliga (Peterburi konservatoorium) kaasa saadud.

Ansambli kiituseks tahan veel kord rõhutada nende pieteeditunnet, millega teostesse suhtuti. Siin polnud neil võimalik järgida väljakujunenud eeskujusid, mis populaarsete teoste (nt Šostakovitši, Brahmsi või Beethoveni muusika) puhul võib oma mõju jätta. Ent me tunneme Uut Tallinna Triot ka kui ansamblit, kes on valmis mängima meie heliloojate uudisteoseid, andes neile selle esimese ja nii vajaliku kvaliteedi, mis tagab teose edasise elujõu. Võtaksin nende kontserdilt saadud elamuse, nende äärmiselt musikaalse ja stiilse mängumaneeri kokku lausega: ma teadsin, et nad on head, aga ma ei teadnud, et nad on nii head!

Kõik pole kuld, mis hiilgab

KRISTJAN HALLIK

viuldaja

Kontsert sarjast “Violino bis!":
Giuliano Carmignola (viul),
Orchestre des Champs-Élysées,
kontsertmeister Alessandro Moccia 27.
märtsil Estonia kontserdisaalis.

Maailmas tunnustatud orkestreid ja soliste siin kohapeal kuulda on kahtlemata väga meeldiv võimalus ning tundub, et viimasel ajal on just nimekate orkestrite külaskäigud Eestisse sagenenud. Selle eest tuleb kiita kontserdikorraldajaid, kes nii suurt ja riskantset asja, nagu välisorkestri Eestisse toomine kindlasti on, ette julgevad võtta.

Orchestre des Champs-Élysées resideerub Théâtre des Champs-Élysées's Pariisis ja Palais des Beaux-Arts'is Brüsselis, kuid suurem osa kontserte antakse väljaspool kodusaale. Isegi proove tehti käesoleva, Baltimaadest alguse saanud tuuri jaoks Eestis (enne Tallinna anti kontsert Riias ning meilt mindi edasi Münchenisse ja Pariisi).

Kava, mis sisaldas Boccherini sümfoonia d-moll “La casa del diavolo”, Mozarti viulikontserti nr 1 (KV 207) ja nr 4 (KV 218) ning Haydni sümfoonia nr 85, kanti ette ilma dirigendita kontsertmeister Alessandro Moccia juhtimisel. Orkestrist pisut kõrgemal istuv kontsertmeister oli päris hea leid – see polnud ehk isegi nii hädavajalik orkestri koosmängu mõttes, kuid publikul, kes on harjunud jälgima dirigenti, tekkis hea punkt, kuhu pilgud koondada. Orchestre des Champs-Élysées mängib hooaja jooksul valdava osa kontserte siiski dirigendiga. Sellegipoolest ei tehtud siin koosmängu osas allahindlust ja orkester toimis suure kammeransamblina, mida oli nauditav jälgida. Ajalooliste instrumentide kasutamisest tingitud pehme orkestrikõla balanss oli hästi paigas. Pillimängijad olid “vabad dirigendi paine alt” ja selle asemel,

et tegelda tolle liigutustele reageerimisega, oli musitseerimisel tunda iga mängija initsiatiivi. Sümfooniates teostati ühiselt orkestri muusikalisi ideid ning teravikuna töötava organismi toimimiseks nii vajalik strihhiline ühtsus oli tasemel.

Õhtu Estonia kontserdisaalis ei pruugi maailmanimega solistile olla just prioriteetne ülesastumine. Sel juhul tuleb meil, “provintsirahval”, loota interpreedi ausesse enda ja publiku vastu. Seekord tuli kahjuks pettuda. Giuliano Carmignola esitatud Mozarti viulikontsertidest nr 1 ja nr 4 oli esimese interpretatsioon veel kuidagi mõistetav (kui ülikirjete passaažide ja lennuka poognaga saavutatud vaba toon võiksid tõesti kokku sobida kujutlusega varase Mozarti muusikast), kuid õhtu teises pooles kõlanud viulikontserdis nr 4 jäid alles küll ainult solisti puudused: üle igasuguste normi piiride ebapuhhas intonatsioon, sageli räpakas poognakäsitsus, sellest tulenevad muusikalise taotluseta “ära visatud” fraasi lõpud jne. Kõike seda ei korvanud ka härra lavaline enesekindlus (kohati mõjus see juba pigem arrogantselt).

Kogu kontserdi ajastuudusel peatuses (pillid olid häälestatud madalamalt kui tänapäeval tavaks ja orkestris kasutati ka ajastule vastavaid puhkpille) tuleb esmalt meelde tuletada tööka, et ülima perfektsionismi tagaajamine muusikas “tuli moodi” alles eelmise sajandi teisel poolel. Seda arvesse võttes peab orkestrit kiitma eriti “ajastutruu” esituse eest, kuna keelpillirühmades ei olnud taga aetud 21. sajandi vaimu perfektset intonatsiooni ja ka puhkpil-

Nimeka viuldaja Giuliano Carmignola kontsert tekitas siinses publikus vastakaid emotsioone.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

lide akordid kõlasid vahel toredasti “vanamoodsalt”.

Tahaksin veel kord rõhutada, et välis-esinejate meile koju kätte toomine on äärmiselt tervitatav. See annab suurepärase võrdlusmomenti. Hästi õnnestunud kontsertidel on meie muusikutel, mida eeskujuks võtta. Aga vahel jällegi selgub, et meie oma orkestrid ja interpretid polegi kõlavatest nimedest kehvemad. Siit ka üleskutse publikule: kui Tallinn Music Week andis võimaluse avastada enda jaoks eesti kergeimat muusikat, siis soovitan külastada ka meie oma orkestrite kontserte. Võib leida häid üllatusi.

ILMUNUD ON

Sari "ELAVIK"

"Tüdruk helesinises kleidis. Valik Villem Kapi kirju"

*Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, 2008.
Koostaja Tiiu Tosso. Kujundaja Kadi Pajupuu.
Kirjastaja SE&JS.*

Seitsmes raamat sarjast "Elavik" pealkirjaga "Tüdruk helesinises kleidis" koosneb kahest osast. Esimese täidab Johannes Jürissoni lühinäidend "Tüdruk helesinises kleidis" noore Villem Kapi ühest eluepisoodist, teine osa sisaldab valikut helilooja viimastel eluaastatel kirjutatud kirjadedest. Mõlemat poolt seob armastuse temaatika, mis on tihedalt põimunud helilooja loominguga ja oma koha leidmisega elus. Näidendi tege-laskuju Maimu, tüdruk helesinises kleidis, jäigi tema elu ideaaliks, kujutluseks, omamoodi kättesaamatuks muusaks.

Villem Kapi nimega seostub paljudele meist võim-sakõlaline meeskooripoeem "Põhjarannik" ja soololaulud, nende seas "Kui lõpeb suvepäev" Juhan Sütiste tekstile.

"Tants Kalevipoja ümber. Helmi Tohvelmani päevaraamat"

*Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, 2008.
Koostaja Iivi Lepik. Kujundaja Kadi Pajupuu.
Kirjastaja SE&JS.*

Sarja "Elavik" kaheksanda raamatu aluseks on ballett-meistri ja pedagoogi Helmi Tohvelmani päevaraamat (1900–1983), milles jutustatakse Eugen Kapi balleti "Kalevipoeg" lavaletoomise lugu 1948. aastal Estonia teatris. Samuti leiab raamatust mälestusi Ferdinand Veikelt (Kalevipoja osatäitja), Naima Kasakult, Anna Ekstonilt, Ago-Endrik Kergelt, Eino Tambergilt jt.

Raamatusari "Elavik" valiti 2008. aastal ilmunud kahekümne viie Eesti kauneima raamatu hulka.

ILMUNUD ON

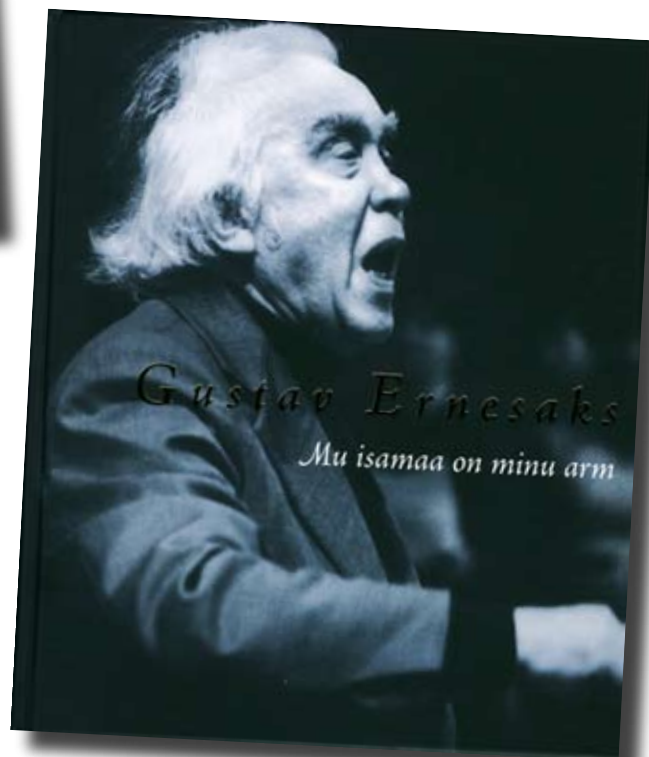
Album “Heino Eller in modo mixolydio”

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, 2008.

Peatoimetaja Hedi Rosma. Elulootekst Reet Rimmel. Heliloomingu ülevaade ja teosed Mart Humal. Kujundaja Rein Seppius. Kirjastaja SE&JS.

“Heino Eller in modo mixolydio” on eesti-keelne elulooalbum helilooja Heino Elleri, tema elust ja kujunemisest eesti muusika legendaarseks suurkujuks. Elleriile sai osaks pikk elutee, mida kaunistas rikkalik loomepärand. Ta saatis ellu mitu põlvkonda noori heliloojaid ja on oma õpilaste seas armastatud tänapäevani. Lisaks ülevaatele Heino Elleri elust ja loomingust leiab lugeja raamatu kaante vahelt Elleri teekaaslaste ja õpilaste mälestusi, lühiülevaate möödunud sajandi eesti kultuuri loost ning kontserdiarvustusi. Uus raamat sisaldab hulgaliselt ainulaadseid fotosid, millest enamik avaldatakse esmakordselt. Albumiga on kaasas CD. Raamatu lisades on Elleri õpilaste puu, tema heliteoste loetelu, ülevaade teoste salvestustest, samuti ka raamatu vene- ja ingliskeelne resümee.

Albumi “Heino Eller in modo mixolydio” koostajad pälvisid teose eest 2009. aasta Heino Elleri muusikapremia.

Juubelialbum “GUSTAV ERNESAKS. Mu isamaa on minu arm”

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, 2008.

Koostajad Sirje Endre, Ene Kuljus, Hedi Rosma ja Tiit Tosso.

Kujundaja Andres Tali. Kirjastaja SE&JS.

Gustav Ernesaksa 100. sünniaastapäevale pühendatud juubelialbum annab tervikliku ülevaate maestro elu erinevatest perioodidest. Käsitletakse Ernesaksa noorusaega, õpinguid, elu sõja-aastatel, loomingulist tööd helilooja, koorijuhina ning õpetajana. Raamatu koostamisel on kasutatud rikkalikult seni avaldamata fotomaterjali Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi ning Rahvusraamatukogu kogudest, samuti Tallinna Linnamuuseumi, Eesti Filmiarhiivi, Eesti Pedagoogika arhiivmuuseumi ja Eesti Rahvusmeeskoori arhiivide materjali.

Raamatud on müügil Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis ning raamatupoodides üle Eesti.

Trompetipäevade pidulikud hetked

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias toimusid 17. märtsist kuni 5. aprillini XX rahvusvahelised trompetipäevad, millest on kujunenud Eesti suurim vaskpillisolistide ja -ansamblite festival. Seekordsete trompetipäevade raames toimusid mitmed koolitused ja noorte trompetisolistide rahvusvaheline konkurss “Trompetitalendid 2009”, mille žürii koosseisu kuulusid Adan Delgado Illada ja Bernat Xavier Xamena Vidal Hispaaniast ning Neeme Birk. Trompetipäevade kunstiline juht on olnud alates 1989. aastast Aavo Ots.

Adan Delgado Illada on 27-aastane noor trompetist ja õppejõud, kes Eestis esines 5de Brass ansambliga. Adan mängis mitu hooaega Euroopa Liidu Noorteorkestris soolotrompetistina.

Lisaks Adan Delgado Illadale õpetasid trompetit meistrkursustel ka Neeme Birk ja Bernat Xavier Xamena Vidal. Muusikakoolide õpilastele andsid tunde ka Sibeliuse Akadeemia magistrant Anni Jääskeläinen ja üliõpilane Neeme Ots.

Koostöös Eesti Puhkpillimuusika Ühingu toimusid lahtised tunnid ja konsultatsioonid trompeti-, metsasarve-, trombooni-, ja tuubaõpilastele. 5de Brassi sponsorteks olid Eesti Kultuurkapital, Tallinna Kesklinna valitsus, Firma Stomvi, Kultuuriministeerium ja Hispaania Suursaatkond. 5de Brassi Eesti maaletoojaks ning nende Eestis viibimise organiseeris MTÜ Kontserdikorraldus. See oli alles tööd alustanud organisatsioonile edukas debüüt. Firma Stomvi pani välja peaaunuhinnaks hinnalise trompeti orkestripartiide parimale mängijale, preemia sai Aarne Ots.

Trompetipäevade külalised, Hispaania ansambel 5de Brass.
PRESSIFOTO

Järgnevalt küsimused kvinteti esimesele trompetistile **Adan Delgado Illadale**:
Milline oli teie meelest kursuse tase ja kuidas mängiti orkestripartiisiid?
Kursuse tase oli väga kõrge, mulle jättis hea mulje osalejate üldine tehniline ettevalmistus. Meistrkursustel võib näha andekaid õpilasi, kellel on halvad mänguharjumused, mis muudavad trompetimängu raskemaks, kuid siin oli palju väga hea kooliga mängijaid. See annab muu hulgas tunnistust ka heast algõpetusest ja Aavo Otsa heast pedagoogitööst. Orkestripar-

tiisiid mängiti samuti väga hästi. Kindlasti leiaksid mõned õpilased oma mängutehnilise ja musikaalsuse poolest juba praegu koha professionaalses orkestris.

Missugused on muljed konkursist?

Kordan jällegi, et kõigis kategooriates oli tase väga hea. See iga-aastane konkurss annab noortele mängijatele suurepärase kogemuse. Ma ei tea mujal trompetikonkursi, kus mängijad nii paljudest erinevatest vanuserühmadest mängijad saaksid igal aastal osaleda. Ma sooviksin, et sellist

konkurssi korraldataks ka Hispaanias.

Millised on teie muljed Eestis toimunud kontsertidest?

Meie kvintetile oli suureks elamuseks mängida Tallinnas nii suurepärasele publikule. Kõigis kontserdipaikades oli väga eriline õhkkond. Kontserdid olid väga hästi korraldatud ja selle eest avaldan suurt tänu Aarne Otsale ja Mihkel Pulgale.

Kas te oleksite valmis ka tulevaseks koostööks?

Loomulikult, enne ärasõitu hakkasime juba mõtlema Eestisse naasmisele!

Anni Jääskeläinen: "Õpin viimast aastat Sibeliuse Akadeemias ja minu õpingukaaslane Neeme Ots rääkis 5de Brassi saabumisest Tallinna. Eialgu oli mul plaan tulla Tallinna üheks päevaks, et kuulata selle suurepärase kvinteti kontserti. Edasi läks nii, et jäin Tallinna mitmeks päevaks ja võtsin osa ka meistrkursusest. Kursus oli väga hästi korraldatud. Alustasime igal hommikul lahtimänguga ja orkestriharjutustega. Pärast lõunat tegelesime soolopadega. Meil oli hea võimalus teha koostööd sellise kontsertmeistriga nagu Meeli Ots, kes töötas meiega kõik need pikad päevad. Kursusel osales palju õpilasi, kellest kõige noorem oli üheksa-aastane. Kõik osavõtjad mängisid hea tooniga ja julgelt."

5de Brass esines Mustpeade Maja Valges saalis ja Tallinna Jaani kirikus. Mustpeade Maja kontserdil oli kavas hispaania muusika ja filmimuusika, aga Jaani kirikus kõlas valdavalt klassikaline muusika. Kontserte kuulasid täis saalid ja kvintett sai mõlemal korral sooja vastuvõtu osaliseks. 5de Brassi esinemisel saime nautida eksimatut trompeti, metsasarve, trombooni ja tuuba musitseerimist, mis meie kontserdisaalides on haruldane.

2. aprillil toimus Tartu Ülikooli aulas 5de Brassi ühiskontsert eesti noorte muusikutega. Solistidena esinesid kõik 5de Brassi mängijad, Anni Jääskeläinen ja Neeme Ots. Kontserdi teises pooles kõlas ansambli muusikat. Esinesid Arno Antoni õpilaste trio Otepäält, Eesti Brass, 5de Brass ja Eesti Noorte Puhkpilliorkestri koosseis.

Valdo Rüütelmaa

Eesti Puhkpillimuusika Ühingu vastutav sekretär

Eesti noorte orkestrite konkurss EST-NOK 2009

Eesti Puhkpillimuusika Ühing korraldab igal aastal puhkpilliorkestrite konkurssi.

Kordamööda toimuvad puhkpilliorkestrite turniir täiskasvanute orkestritele ning noorteorkestrite konkurss. Tänavu 28. märtsil oli võistluskord taas noorte käes ning neist kogunes Estonia kontserdisaali kaheksateist orkestrit.

Konkurss toimus kolmes kategoorias: kuni 15-aastaste mängijatega orkestrid, koolide orkestrid (kuni 25-aastased mängijad) ning regionaalsete ja keskastme muusikakoolide orkestrid. Võistlejaid hindas rahvusvaheline žürii koosseisus **Elias Seppälä** (Soome), **Martins Jaugietis** (Läti) ja **Vygantas Rekašius** (Leedu).

Lisaks auhinnaalasele kohale oli võistlejail võimalus saada ka kuld- (vähemalt 80 punkti 100st), hõbe- (vähemalt 65 punkti 100st) või pronksdiplom (vähemalt 50 punkti 100st). Diplomiga kaasnes vastavalt I, II või III kategooria. Osalejate tase oli suhteliselt kõrge – kategooriata jäi vaid üks osalenud orkester.

Konkursil paistsid taas silma Aavo Otsa kollektiivid – ta juhatas kolme orkestrit, millest **Lõuna-Eesti Noorte puhkpilliorkestri ettevalmistusorkester** ja **Tallinna Muusikakeskkooli Puhkpillisümfooniikud** said oma kategoorias esikoha ning kolmas (alles eelmisel aastal asutatud!) **ENPO Fanfare II** koha. Juba tuntud headuses esinesid ka **Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester**, **Salme Kultuurikeskuse puhkpilliorkester** ja **Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli puhkpilliorkester**.

Rõõm oli tõdeda, et võrreldes eelmise, kahe aasta taguse konkursiga pa-

EST-NOK 2009 TULEMUSED

Kuni 15-aastaste mängijatega orkestrid

I koht ja kulddiplom – Lõuna-Eesti Noorte puhkpilliorkestri ettevalmistusorkester (Aavo Ots, Priit Sonn ja Hipp Kalkun)

II koht ja hõbediplom – Tabasalu Muusikakooli puhkpilliorkester (Valdo Rüütelmaa)

III koht ja hõbediplom – Mart Reiniku Gümnaasiumi puhkpilliorkester (Lembit Leetna ja Jaan Tilgar)

Koolide orkestrid

I koht ja kulddiplom – Viljandi Muusikakooli puhkpilliorkester (Bert Langel)

II koht ja hõbediplom – Tallinna Salme Kultuurikeskuse puhkpilliorkester (Kalev Kütaru, Vello Loogna ja Olev Roosa)

III koht ja hõbediplom – Pühajärve Noorte puhkpilliorkester (Arno Anton)

Regionaalsete ja keskastme muusikakoolide orkestrid

I koht ja kulddiplom – Tallinna Muusikakeskkooli Puhkpillisümfooniikud (Aavo Ots)

II koht ja kulddiplom – ENPO Fanfare (Aavo Ots ja Valdo Rüütelmaa)

III koht ja kulddiplom – G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli Puhkpilliorkester (Hando Põldmäe)

Koolide puhkpilliorkestrite kategoorias esikoha saanud Viljandi Muusikakooli puhkpilliorkester (dirigent Bert Langeler).
FOTO ERAKOGUST

randasid mitmed kollektiivid väljapaistvalt oma tulemusi. Kooliorkestrite kategoorias sai esikoha **Viljandi Muusikakooli puhkpilliorkester**, mida alates 2007. aastast juhatab Hollandist Eestisse asunud dirigent Bert Langeler (konkursil EST-NOK 2007 said nad üheksanda koha). Möödunud konkursil nende järel kümnennda koha saavutanud **Mart Reiniku Gümnaasiumi orkester** jõudis nüüd kuni 15-aastaste mängijatega orkestrite hulgas III kohale ning EST-NOK 2007 VI kohal olnud **Pühajärve Noorte Puhkpilliorkester** kooliorkestrite kategoorias III kohale.

Silma jäi paraku ka osavõtjate arvu vä-

henemine võrreldes eelmise konkursiga – kui toona osales 30 orkestrit, siis nüüd 18.

“Tegelikult pole 18 orkestrit sugugi vähe, vaid ühepäevase konkursi puhul optimaalne arv,” mõtiskles konkursi korraldaja, Eesti Puhkpillimuusika Ühingu vastutav sekretär Valdo Rüütelmaa. “Osavõtjate suurema arvu puhul tulnuks teha konkursieelset lisavoorud, et mitte üht võistluspäeva väga pikaks venitada. Vähenemise põhjuseks võib aga praegu olla majanduslangus.”

Konkurse hinnatakse enamasti siiski osavõtjate taseme, mitte nende arvu järgi, ning siin on EST-NOKil põhjust rõõmustada. Žürii liikme Vygantas Rekašiuse sõnul

on konkursi tase võrreldes 2006. aastaga kõvasti tõusnud. Tollal olevat tugevama kategooria orkestrid mänginud sama hästi kui praegused nõrgema kategooria omad. Esimest korda avati sel aastal kuni 15-aastaste mängijatega orkestrite kategooria, kust loodetavasti tuleb järjest juurde uusi andekaid mängijaid ning häid orkestreid.

Kaie Tanner

Pärimusmuusika Aida hooaja lõpetamine

Eesti
Pärimusmuusika
Keskus

PUBLIK MUUSIK KUNSTNIK

L, 23. mail kell 20:00

Teeme eduka hooaja eest tänukummarduse publikule.

Live-maalimine: kunstirühmitus DUUL

Peeter Krosmann, Rauno Thomas Moss,
Peeter Ora, külalisena Rene Liivamägi

Chveneburebi (Gruusia)

Svjata Vatra

Lisaks: Pastacas ja Klapp

Piletid Piletilevis 150/100, kontserdipäeval 175/125
soodushind õpilastele, üliõpilastele, pensionäridele ja ITIC-kaardiga

Eesti
Pärimusmuusika
Keskus

PÄRIMUSMUUSIKA KÜLVIPIIDU

15.mail Pärimusmuusika Aidas

12:30 suur ülerigiline võistumängimine - TASUTA

19:00 piduõhtu **Untsakatega**;

parimate võistumängijate autasustamine
Piletid: eelmüügis 150/100 kr, samal päeval 175/125 kr
Müügil Piletilevi müügipunktides ja tund
enne algust kohapeal.

Piduõhtu Untsakatega
15.mail kell 19:00

23:00

AIDAKVAARIUM goes
AFRICAN BASHMENT

Piletid 75 / flaieriga 50 müügil tund enne algust kohapeal

Pärimusmuusika Ait, Tasuja pst 6, Viljandi
Tel: 43 42 070 | www.folk.ee

Epöpoa. Paabel.

Paabel

Kui bändil on turjal kaks tegutsemis-aastat, mille jooksul antud viisküm-mend kontserti ja esinetud neljas välisriigis, pole plaadi ilmumine mingi üllatus, vaid hoopis asjade loogiline käik. Viljandi folgiringkondadest tuleb ikka tugevaid debüütplaate, esmajoones meenub Mari Kalkuni “Üü tulõk”. Nüüd siis “Epöpoa” (ansambli omasõna) eesti pärimus-fusiooni (omatermin) ansambli Paabel. Liiguksin ajas tagasi hetke, kui laias ilmas ei räägitud maailma-muusikast ning ka termin *fusion* oli vaatamata Miles Davise ja tema jüngrite jazz-rokkimisele alles tundu-matu. Raudse eesriide tagusel plaanedikuuendikul räägiti rahvamuusikatööstlustest, Tallinna jazzifestival oli juba mõned aastad keelatud, ometi ilmus 1971. aastal Aarne Vahuri juhitud ansambli Collage samanimeline debüütplaad, mis võinuks üleilm-set tunnustust leida. Paraku see laia ilma ei jõudnud. Äärmiselt omanäoline regilaulu ja jazz'i süntees oli siin-mail lootusetult ajast ees, maailma muusikahoovusi arvestades aga üli-malt päevakajaline. Meil jäigi Collage omas žanris jäljendamatuks ja ületa-matuks. Tajun nende erineval ajastul ja erinevates oludes sündinud plaati-de hingesugulust, mida väljendab noorte muusikute (kõik alla kolme-kümne) hämmastav oskus sulatada vana rahvalaulu ja jazz üheks tervi-kuks.

Paabeli moodustavad neli jazz'i tudengit, Erko Niit, Arno Tamm, Tõnu Tubli ja Tanel Kadalipp, päri-musmuusik Sandra Sillamaa ja heli-kunstnik Rainer Koik. Rainer iseloo-mustab plaadiümbrisel oma kaasla-si järgmiselt: “Neli poissi ja üks tüd-ruk! Poisid üritavad asja untsu ajada ja siis kasvab kõigest neist välja

Sandra.” Kummaline küll, aga päri-musmuusik ongi kõige jazzilikum. Kindlasti peab mainima kunstnik Nerva huvitavat ja harvanähtavalt mitmekesist plaadikujundust, oma-moodi tervikut.

Mida öelda Paabeli muusika kohta? Vastan löökpillimängija Tõnu sõnadega: “Viimasel ajal tundub küll nii, et muusika ei vajagi komenteerimist, hoopis kuulamist.” Plaat on salvestatud tänava jaanua-ris Viljandis kahel kontserdil. Loo-dame, et stambid ja klišeed (üks-kõik kas jazz'i, rocki või *fusion*'i omad) Paabeli muusikasse ei jõua. Et kestaks elurõõm ja nauding muu-sika tegemisest. Ja veel tahaks, et entusiastlikud noored muusikud unustaksid ennast rohkem mängel-des improviseerima.

AVO KARTUL muusikavaatleja

Atlas. Atlas.

Atlas

Hoian käes ansambli Atlas debüüt-plaati. Askeetlikult kujundatud, aga kenas ümbrises. Napp tekst on kah-juks ainult inglise keeles. Ebameel-divalt üllatab helikandja. Olin kindel, et professionaalsed muusikud enam ebastabiilset CD-R formaati plaadistusteks ei kasuta.

Muusika ise tekitab kimbatust. Meenub Atlase suurepärase vana-muusika ideoloogias kantud kiriku-kontsert armeenia vaimulike laulu-de ja rahvamuusikaga 2006. aasta “Viljandi folgil”. Plaadilt kostab soo-tuks erinev muusikamaailm. Pidin appi võtma möödunud aasta ok-toobrikuu TMK numbri Atlase juht-figuuri ja kanoonimängija Brigitta Davidjantsi artikliga “Atlas – diaspo-raakultuurist ühe ansambli näite va-ral”.

Brigitta kirjutab, et “kuigi Atlas alustas armeenia rahvamuusikaga, on repertuaari lisandunud ka türgi, egiptuse ja eesti viise. Eneseotsingu perioodil suhtuti materjali range-malt, nüüd kisub muusika lausa et-nopopi suunas”. Loen ja kergitan kulmu – vanamuusika ja etnopopp! Igatahes on suur samm universaal-se Lähis-Ida, türgi ja arabia popi suunas astunud. Tundub, et Brigitta kõrvale on ansambli ideoloogilis-muusikaliseks juhiks kerkinud Kill (Baba) Kaare (plaadiümbrisel on ai-nult nende fotod). Sestap ka selline hossam-ramzylikult intensiivne, liht-salt orientist pärit löökriistamäng. Aga eks pinnapealsemalt eri kultuu-ridest ülelibisev etnopopp ole suu-remale kuulajate hulgale suupära-sem. Kindlasti oleks plaadiümbrisel tulnud ära näidata vähemalt lugude päritolu (armeenia, türgi, pärsia või autori pala). Ideaalis peaks sellise plaadi juures selgitavat teksti hoo-pis rohkem olema. Näiteks, et mis pill on *doff*.

Tegelikult plaad mulle meeldib, palju meil ikka idamaadest muusi-kat ammutatakse. Ma ei imesta, kui järgmine Atlase plaad tõeliselt Lähis-Ida (etno)poppi sukeldub. “Aga miks ka mitte! Meil toodetakse tür-gi filoloogid ja jaapani spetsialiste, uuritakse sanskriti ja heebrea keelt, mängitakse Skandinaavia ja iiri folki, interpreteeritakse Euroopa klassi-kalisi heliloojaid, lauldakse r'n'b-d ja mida veel kõike,” ütleb Brigitta oma artiklis.

AVO KARTUL

Resonabilis.

Resonabilis.

Kristi Mühling

Ootasin Resonabilise plaati kaua ja

rõõmustasin selle ilmumise üle. Tunnistan, et suhtun sellesse an-samblisse isiklikult, kuna olen nen-de tegemistele kaua kaasa elanud. Alates asutamisest 2002. aastal on see põneva koosseisuga kvartett (Kristi Mühling – kannel, Iris Oja – hää, Tarmo Johannes – flööt, Aare Tammesalu – tšello) rõõmustanud publikut mitmete huvitavate kont-sertidega. Ka helisalvestist on plaa-nitud juba mõnda aega.

Resonabilise esimene heliplaad sisaldab tänapäeva kandlele loodud kammer- ja soolomuusikat. Siiski on rõhuasetus kandlele pigem käesole-va heliplaadi keskne idee, sest an-sambli motoks on nelja mängija võrdsus. Resonabilis oskab kaasa-aegse muusika saladusi tõlgendada. Peale sellele, et tegemist on väga heade interpreetidega, on plaadil esitatavad teosed sündinud heliloo-jate tihedas koostöös mängijatega. Nimelt tellib Resonabilis palju uut kammermuusikat, eriti eesti tänas-telt loojatelt. Osalt tuleneb see har-ruldases koosseisust, teisalt kind-lasti ka sügavast ja sisulisest huvist nüüdismuusika vastu. Käesoleval plaadil leiame Helena Tulve, Antti Auvineni, Tatjana Kozlova, Margo Kõlari, Age Hirve, Kristjan Kõrveri, Märt-Mattis Lille ja Ülo Kriguli teo-sed.

Muusika plaadil on eriline. Kindlasti ei saa seda kuulata, iPod kõrvas, tänaval jalutades. See on ruumi, aega, nõudlikku kuulamist ja täielikku süvenemist vajav muusika, mis tekitab vastutasuks heldelt as-sotsiatsioone ja peegeldusi sinus eneses. Naljakas on rääkida ühest abstraktsest muusikast, pärinevad ju teosed erinevatelt heliloojatelt. Ometi kannavad need ühist nimeta-jat, nn Resonabilise pitsarit. Olgu selleks siis annus filosoofilisust ja orientaalne rahu Helena Tulve kand-leloos “Silmaja” või kõlaruum Antti Auvineni teoses “Allusion frag-ments”. Viimast kuulates tekiks justkui silme ette pilt loomast, kel tšellotämbriist luud, kandlekõlast kõõlused ning flöödikäikudest hin-geõhk. Tatjana Kozlova duos pude-nevad kandlekäigud kui heegeldat-ud pitsiribad flöödi *frullato*-riulite-le. Margo Kõlari “Võlujärv” paelub oma sümmeetriliste peegelduste-ga, nii täistoonaadi kui ka peegel-pildis motiivide ja teose ülesehituse-

ga. Aga nagu filmi või raamatut ei ole kombeks ümber jutustada, peatun ma siinkohal. Üllatusmomente peab jääma ja neid sel plaadil jagub.

DIANA KIIVIT
pianist

Ansambel Fix 40. Fix.

OÜ Fix Management

See siin on vanaisade põlvkonna rock, mis – üllatus-üllatus – kõlab hästi ka meie kaasajal. Kogumiku kolmel CD-l on väga palju huvivärset. Eelkõige on siin reas Fixi hitid, mis pole kunagi moest ega meelest läinud (sellised nagu Priit Pihlapi “Vana pildiraam”, “Räägin sinuga sinust”, “Tähtede poole”, “Üksik ratsamees”, “Grammofon” ja “Kuninganna”, Vello Toomemetsa “Tsirkus” ja “Jaanipäev” või Viljo Tamme “Soovid, soovid, soovid” ja “Veel päevad läevad”). Kuid on ka palu, mida raadios enam eriti ei mängita või pole kunagi mängitud. Viiekuümne üheksa loo seas on õrnadest algaastatest pärit kurioosumeid, nagu Novella Hansoni lauldud psühheedeiline heliorgia “Maa ilm muutub laisemaks”, nauditav ja heas mõttes naljakas, vaatamata oma esituslikule ebataiususele. Samasse ritta kuuluvad veel kohmakas progeponnistus “Tulge sabbathile” (Mart Helme vokaal), mis meenutab kummalisel kombel vägagi aastakümneid hiljem tegutsenud Eriti Kurva Muusika Ansambli, ning Peeter Väljaku esitatud “lillejõuga” hipipalad “Seisan üksi tormis” ja “Võrdlus”.

Kuldne kolmikplaat on liigendatud stiilide kaupa: *beat*, kantri, disko rock, *reggae*, *funky* ja pop; ballaad, *unplugged*, instrumentaal, *live* ja *cover*. Selline kameeleonlikkus oli iseloomulik Ida-bloki levimusikale,

kuid peab tunnistama, et enamikus nendest stiilidest kõlab Fix siiski hästi, põhjuseks kõrgel tasemel muusikute kaader. Juba lauljaid on plaadil kaugelt üle kümne, neist parimad Silvi Vrait, Priit Pihlap ja Vello Toomemets. Eespool loetletud stiilidest jätavad kõige meeldivama mulje kantrimaigulised lood. Mõnedki neist viivad mõtted ansambli The Eagles, Tartu meeste põlvkonna-kaaslastele, kes sidusid samuti kantrit popi ja rockiga. Nii kuulsaid ameeriklasi kui ka Fixi iseloomustavad samad jooned: andekus algupärase materjali loomisel ning ühtlaselt tugev koosseis, kus peaaegu iga liige suudab solistina ette astuda, luues koos lauldes ja mängides meeldivat, harmoonilist muusikat.

JOOSEP SANG

The Finest Groove.

Siim Aimla

Nagu sõnad “blue note” on jazzi ajaloos olnud traditsiooniliselt teatava vaimuse kandjad, on Eestis samasuguse kvaliteedimärgiga varustatud Siim Aimla tegemised. Temalt tead, mida oodata. Pettumust ta ei valmista. Koostöös noorte soome ässade ning bassist Ara Yaralyaniga, milles on sündinud lisaks heale muusikale ka tabav sõnademäng FinEst, üllitas Aimla uue plaadi tegelikult pisut üle aasta tagasi. Juba on ka kontserte antud ja meedia albumit arvustada võtnud. Seega võib öelda, et helikandja on eesti muusikamaastikul igatpidi kinistunud.

Ilusate ballaadide rida ääristavad kaks elavamaloomulist pala. Vastupidiselt teisele 2008. aastal Aimla osalusel valminud CD-le “Grab It” (Eesti-Läti ühisprojektile,

mis on tervikuna tunduvalt energilisem) päris õige groove’ini aga välja ei jõuta. Domineerib pigem mõtlikkus ja alalhoidlikkus. Üks põhjus võib olla ka see, et geograafilisest sätumuslikkusest tulenevalt on meil õnneks niivõrd erineva loomuga naabrid. Alexi Tuomarila, kes muide sündinud jazzilinnas Paris, esineb oma kvartetiga, aga ka muude koosseisudega üle Euroopa ning kuulub kindlasti jazzpianistide seas tulevikunimed hulk. Ka trummar Tuomas Timonen on andekas ja kodumaal hõivatud muusik. Ning Ara Yaralyanist aktiivsemat jazzkontrabassi mängijat Eestis lihtsalt pole. Aimla looming tundub tihti tuttavlik ja pakub mingit seletamatut äratundmisrõõmu. Võiks lausa öelda, et tema meloodiates on omajagu lööklaulusust. Kui autor ütleb, et tema muusika püüdleb aususe poole ning et see on kirjutatud eelkõige enda jaoks, siis südamega tehtu jõuab teatavasti varem või hiljem ka teistele kohale. See ongi ju iga loov-inimese eesmärk.

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Nordic Secrets. Arcticum.

Arcticum AR0901

Album “Nordic Secrets” on positiivne üllatus, kuuludes ilmselt säravamate tänavu dokumenteeritud eesti jazz saavutuste hulka. Arcticum alustas tegevust 2007. aastal. Kuna ei võis ansambli kuulata “Tudengi-jazzil”, ent uus CD tundub olevat selle ajaga võrreldes “täiesti teisel tasemel”. Peale Arcticumi liikmete teeb plaadil kaasa mitu põnevat

muusikut, näiteks põhjanaabrite talent Kalevi Louhivuori trompetil ja Michael Sand bassil.

Plaadi muusika kõlbab lounge’likult laisalt toanurka tiksuma, ent selles on ka piisavalt õhulisust suure kontserdisaali jaoks. Palad on pikad ja jätavad rohkelt soleerimisruumi. Neist tuleb välja see, mis seob eesti jazzi palju kiidetud *nordic sound*’iga, ent ka see, mis seda põhjamaisest kõlast eristab. Kristjan Mazurtchaki kaebliku intonatsiooniga saksofoni võrdlemine Jan Garbareki omaga pole sugugi kohatu. Vaevu märgatav elektrooniline taust mässib kuulaja salamis oma võrku. Kui peaksin sõnastama plaadi sõnumi, oleks see ehk “vaadata ümbritsevat, valgukiirusel kulgevat elu korraaks aegluubis”. “Nordic Secrets” on pigem terviklik heliteos kui üksikutest lugudest koosnev kollaaž. See on raamat, mille ühe hingetõmbega läbi loed.

IVO HEINLOO

O sole mio. Aare Saal.

Aare Saal

Aare Saal on koostöös Piia Paemurru (klaver), Alina Sakaloukaja (mandoliin) ja Tiit Kallustega (akordioon) salvestanud valiku meeleolukaid naapoli laule, mida iseloomustab saatetrio äärmiselt vaimukas stiili tabamine ja kõigi osaliste kirglikkus. Kõik omaaegsed “suured” (Caruso, Gigli, Ruffo, Becchi jt, kuni meie Otsa ja Krummini) on neid meloodiarikkaid viise laulnud. Samas peab märkima, et naapoli laul esitab lauljale väga suuri nõudmisi. Kirg, kannatus, armulööm ja -rõõm peavad olema pisarateni tabatud, kuid samas ka ohjatud, et mitte libastuda halvamaitseliste porta-

mento'de ja ülepaisutatud forte'de rajale.

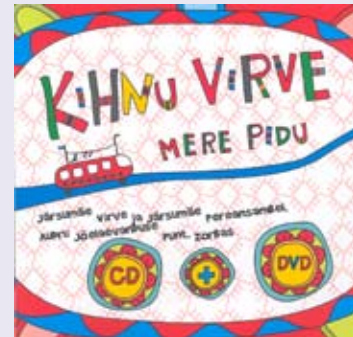
Aare Saal on laulnud laval rohkem kui kolmekümmet rolli, osalenud maailmakuulsate baritonide Gino Bechi ja Rolando Panerai meistrikursustel (viimase juures koguni korduvalt), võitnud rahvusvahelisel konkursil Itaalias esimese preemia, laulnud Läti, Leedu, Rootsi ja Firenze ooperiteatris. Kogemusi seega küllaga. Kuulaja, kes peab lugu rahvalikust laulust ja tõelisest Napoli atmosfäärist ning soovib saada meie sombuses ja halbade uudistest pakatavas argipäevas positiivset laengut, võib selle CD julgelt endale soetada, sest Saali kirglik ja kantilenne jutustus nakatab. Piia Paemurru intensiivne fraasi kujundamine annab hea impulsi nii Kallustele

kui ka Sakaloukajale. Kõik kolm kasutavad oma fantaasiat seadete kujundamisel.

Caruso kaasaegne, kauni hääle ja suure analüüsivõimega tenor Giacomo Volpi võrdles raamatus "Vokaalparalleelid" Titta Ruffot ja Gino Bechit ning soovitas tollal noorele Bechile: "Ärge imiteerige minu vigu, sest kui saaksin, laulaksin teisiti." Nimelt lõpetas liigne ninaresonaatorite forte fortissimo kuritarvitamine väga kiiresti selle fenomenaalse häälega laulja karjääri. Kuid sealsamas on kirjas ka lause: "Kriitiline mõte tapab sageli hinge!"

TIIU LEVALD
laulja ja pedagoog

KUULA KA NEID

Mere pidu. Kihnu Virve.

Ferdinand LTD

Järsumäe Virve on kahtlemata nähtus omaette. CD-l ja DVD-l võib kuulda-näha nii Virve Köstri perebändi kui ka külalisi – Audru Merelaevanduse Puntit ja Zorbast.

Tuuleveski polka. Aivar Teppo.

Aivar Teppo

Isu ja lustiga mängitud lõõtsamuusika. Enamik plaadil kõlavatest viisidest on ees- timaised, erandiks paar lähinaabitelt laenatud lugu.

JOOSEP SANG

**13. JUUNIL
KAUNIS
RANNAKÜLAS
KÄSMUS**

**TŠELLOKVARTETT G-JAM
& MARIA LISTRA**

**KONTSERT TOIMUB KÄSMU MEREMUUSEUMI TAGUSEL
INGMANI MERELAVAL.**

KONTSERT ALGAB 20:00, SISSEPÄÄS ALATES 19:00.

**KONTSERDILE TEEB VÄLJASÕIDU TALLINNAST KA
LOODUSE OMNIBUSS!**

**PIIRATUD KOGUSES PILETID MÜÜGIL PILETILEVI MÜÜGIPUNKTIDES
ALATES 100 KROONIST.**

**TÄPSEM INFO:
KKK.VIRUFOLK.EE**

VIRU FOLK KORRALDAJAD: **BERIT KONTSEERT**

TOETAJAD: **Postimees** **ilm.ee** **CV KESKUS**

NAUTIMUS **Kodu** **PERE** **KUKU** **COSMOPOLITAN** **marie claire**

Mai

Tallinnas

- 2. 05** kell 12 Orelipooltund: Pille Metsson (orel), Marika Pabbo (sopran) toomkirikus
- 2. 05** kell 18 Sergei Kasprov (haamerklaver, klaver) Mederi saalis
- 2. 05** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Kadri-Ann Sumera (klaver) Kadrioru lossis
- 2. 05** kell 19 Ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvusoper Estonias *
- 4. 05** kell 12 EMTA ooperistudio diplomietendus: Mozarti ooper "La finta giardiniera" Rahvusoper Estonias
- 5. 05** kell 19 EMTA ooperistudio diplomietendus: Mozarti ooper "La finta giardiniera" Rahvusoper Estonias
- 5.–10. 05** Festival "Orient 2009" Estonia kontserdisaalis
- 6. 05** kell 19 Risto Laur (klaver), Neeme Punder (flööti), Mati Lukk (kontrabass), Vambola Krigul (löökpillid) Estonia Talveaias
- 6. 05** kell 19 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvusoper Estonias
- 7. 05** kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Andrus Kirss, Roland Liiv, Mareks Lobe (solistid), Ants Soots (dirigent), Indrek Kruusimaa (kitarr), Siim Selis (klaver), Ants Soots (dirigent) Mustpeade Majas
- 7. 05** kell 19 Rossini ooper "Tuhkatriinu" Rahvusoper Estonias
- 8. 05** kell 19 Haydni oratoorium "Aastaajad": ERSO, Eesti Filharmonia Kammerkoor, Oriana Kurteshi (sopran), Juhan Tralla (tenor), Lauri Vasar (bariton), Olari Elts (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 8. 05** kell 19 Kutse duellile: Dmitri Hartchenko (tants, lavastus), Taavi Kerikmäe (klahvpillid, elektroonika), Triin Hook (valgus) Kumus
- 8. 05** kell 19 Sigmund & Freud: Vanemuise teatri külalissetendus

Teatris NO99

- 9. 05** kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
- 9. 05** kell 14 Hedvig Hanson (laul), Andre Maaker (kitarr) Estonia kontserdisaalis
- 9. 05** kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvusoper Estonias
- 9. 05** kell 19.30 Metropolitan Opera otseülekanne: Rossini ooper "Tuhkatriinu" Coca-Cola Plazas
- 10. 05** kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvusoper Estonias
- 10. 05** kell 17 Hortus Musicus Mederi saalis *
- 13. 05** kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvusoper Estonias
- 14. 05** kell 19 London Symphony Orchestra, Valeri Gergijev (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 14. 05** kell 19 Lühiballettide õhtu "Armastuse ja kirega" Rahvusoper Estonias
- 15. 05** kell 19 Ivari Ilja 50: ERSO, Mihhail Gerts (dirigent), Ivari Ilja ja tema õpilased Mihkel Poll, Sten Lassmann, Maksim Štšura, Johan Randvere, Jaan Kapp (klaver) Estonia kontserdisaalis
- 15. 05** kell 19 Rossini ooper "Tuhkatriinu" Rahvusoper Estonias
- 16. 05** kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
- 16. 05** kell 16 Hortus Musicus Väravatornis
- 16. 05** kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Ulla Krigul (orel) Nigulistes
- 16. 05** kell 18 Indrek Vau (trompet), Madis Metsamart (löökpillid), Ralf Taal (klaver) Mederi saalis
- 16. 05** kell 19 Ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvusoper Estonias
- 17. 05** kell 12 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusoper Estonias

*

- 19. 05** kell 19 Loewe' muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusoper Estonias
- 20. 05** kell 19 Verdi ooper "Maskiball" Rahvusoper Estonias
- 20. 05** kell 19 Viiekeelse *har-danger*-fiidli trio GamaltNymalt (Norra) Estonia Talveaias
- 20. 05** kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Timo Nuoranne (dirigent) Mustpeade Majas
- 21. ja 23. 05** kell 19 Puccini ooper "Tosca" Rahvusoper Estonias
- 22. 05** kell 19 Lühiballettide õhtu "Armastuse ja kirega" Rahvusoper Estonias
- 22. 05** kell 19 Barnabás Kelemen (viul), Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Nikolai Aleksejev (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 23. 05** kell 12 Orelipooltund: Kristiina Hoidre toomkirikus
- 23. 05** kell 18 Koorikontsert: Sine Nomine Singers (Suurbritannia), Stephen Davies (dirigent), Kadri Ploompuu (orel) toomkirikus
- 23. 05** kell 19 Klaveripalavikulisel virtuosoid: Viktor Sõtš (marimba), Kristjan Randalu (klaver), Tallinna Kammerorkester, Eri Klas (dirigent) Metodisti kirikus
- 24. 05** kell 12 Ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvusoper Estonias
- 24. 05** kell 17 Hortus Musicus Mederi saalis
- 24. 05** kell 17 Saksofonikvartett SaxEst Tallinna Kunstihoones *
- 27. 05** kell 19 Balletikooli gala Rahvusoper Estonias
- 28. 05** kell 19 Tšaikovski ballett "Luiked järve" Rahvusoper Estonias
- 29. 05** kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvusoper Estonias
- 30. 05** kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
- 30. 05** kell 19 Ballett "Kolm musketäri" Malcolm Arnoldi muusikale Rahvusoper Estonias

- 31. 05** kell 19 Kohtumispaik Eesti: Põhjamaade Sümfooniaorkester, David Geringas (tšello), Carolin Widmann (viul), Jörg Widmann (klarnet), Marko Martin (klaver), Anu Tali (dirigent) Estonia kontserdisaalis

Tartus

- 2. 05** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas
- 3. 05** kell 16 Hortus Musicus ja *cross-over band* Vanemuise kontserdimajas *
- 4. 05** kell 18 Karge kevad: Lande Lampe-Kits (flööti), Pille Taniloo (klaver), Doris Kareva (luule) Tartu linnamuuseumis
- 5. 05** kell 19 Ábrahâmi operett "Savoy ball" Vanemuise suures majas
- 7. 05** kell 15 Appi! Ooper!?: ooperitund lastele Vanemuise suures majas
- 7. 05** kell 19 TADaC 09: Helsingi teatriakadeemia tantsukompanii külalissetendus Sadamateatris
- 9. 05** kell 19 Beethoveni Üheksas sümfoonia: Vanemuise sümfooniaorkester ja ooperikoor, Tartu Noortekoos, Pille Lill (sopran), Valentina Kremen (metsosopran), Mati Kõrts (tenor), Atlan Karp (bassbariton), Mihkel Kütson (dirigent) Vanemuise kontserdimajas
- 9. 05** kell 19.30 Metropolitan Opera otseülekanne: Rossini ooper "Tuhkatriinu" kinos Ekraan
- 10. 05** kell 16 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas *
- 13. 05** kell 19 Massenet' ooper "Manon" Vanemuise väikeses majas
- 14. 05** kell 19 Indrek Vau (trompet), Madis Metsamart (löökpillid), Ralf Taal (klaver) Tartu Ülikooli ajaloo muuseum
- 15. ja 16. 05** kell 19 Esietendus!

Kontsertlavastus "Queen – The Doors of Time" Vanemuise suures majas

17. ja 19. 05 kell 19 Kontsertlavastus "Queen – The Doors of Time" Vanemuise suures majas *

20.–24. 05 kell 19 Kontsertlavastus "Queen – The Doors of Time" Vanemuise suures majas
21. 05 kell 19 Kaunimad hetked su elus: Kaunimate Aastate Vennaskond Vanemuise väikeses majas

25. 05 kell 18 Ma teile jutustan...: Karmen Puis (metsosopran), Jaanika Rand-Sirp (klaver) Tartu linnamuuseumis

26.–30. 05 kell 19 Kontsertlavastus "Queen – The Doors of Time" Vanemuise suures majas *

29. 05 kell 12 ja 18 Lastemuusikal "Pöial-Liisi": laulustuudio Fadiées, Vanemuise balletistuudio, I Muusikakooli sümfoniettorkester, viiuldajate ansambel ja rock-grupp Vanemuise väikeses majas
30. 05 kell 12 Kontsertlavastus "Queen – The Doors of Time" Vanemuise suures majas
30. 05 kell 14 Lastemuusikal "Pöial-Liisi": laulustuudio Fadiées, Vanemuise balletistuudio, I Muusikakooli sümfoniettorkester, viiuldajate ansambel ja rock-grupp Vanemuise väikeses majas

Pärnu

8. 05 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Andrus Kirss, Roland Liiv, Mareks Lobe (solistid), Ants Soots (dirigent), Indrek Kruusimaa (kitarr), Siim Selis (klaver), Ants Soots (dirigent) Pärnu kontserdimajas

10. 05 kell 17 Sulle ma laulan: emadepäeva kontsert Pärnu kontserdimajas

16. 05 kell 19 Ivari Ilja 50: ERSO, Mihhail Gerts (dirigent), Ivari Ilja ja tema õpilased Mihkel Poll, Sten Lassmann, Maksim Štšura,

Johan Randvere, Jaan Kapp (klaver) Pärnu kontserdimajas

22. 05 – 5. 06 Rahvusvaheline Pärnu ooperimuusika festival "PromFest"

23. 05 kell 18 Mustlasvanker: Marko Matvere, Ooper-kvartett, Indrek Kruusimaa (kitarr) Café Grand muusikasalongis hotellis Victoria

Jõhvi

1. 05 kell 19 Hortus Musicus ja *cross-over band* Jõhvi kontserdimajas

9. 05 kell 19 Haydni oratorium "Aastaajad": ERSO, Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Oriana Kurteshi (sopran), Juhan Tralla (tenor), Lauri Vasar (bariton), Olari Elts (dirigent) Jõhvi kontserdimajas

21. 05 kell 19 Viiekeelse *hardanger*-fiidli trio GamaltNymalt (Norra) Jõhvi kontserdimajas

Viljandis

2. 05 kell 19 Bonzo ja Tõnu Pärnumuusika Aidas

5. 05 kell 18 Kontsertkohtumine Janika Orasega Pärnumuusika Aidas

7. 05 kell 20 Ansambli Oort plaadiesitluskontsert Pärnumuusika Aidas

8. 05 kell 19 Festival "Orient": Kabul Ensemble ja Fareed Ayaz Pärnumuusika Aidas

15. 05 kell 12.30 Pärnumuusika külvipidu: üleriigiline võistumängimine Pärnumuusika Aidas

15. 05 kell 19 Pärnumuusika külvipidu: Untsakad Pärnumuusika Aidas

15. 05 kell 23 Aidakvaarium goes African Bashment: maailmamuusika pidu Pärnumuusika Aidas

21. 05 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Timo Nuoranne (dirigent) Pärnumuusika Aidas

23. 05 kell 20 Pärnumuusika Aida hooaja lõpupidu "Publik.

Muusik. Kunstnik": Klapp, Pastacas, Svjata Vatra; loominguiline kooslus Duul (*live*-maal) Pärnumuusika Aidas

24. 05 kell 17 Oma tuba, oma luba. Kontsert Olav Ehala muusikast: Kaire Vilgats, Nuku- ja Noorsooteatri koor, Elizabeth Paavel (sopran), Maire Eliste Laulustuudio; saatebänd koosseisus Olav Ehala (klahvpillid), Lembit Saarsalu (saksofon), Toivo Unt (kontrabass), Aivar Vassiljev (löökpillid) Pärnumuusika Aidas

Mujal Eestis

14. 05 kell 18 Noorte Meistrite Akadeemia: keelpillikvartett Prezioso koosseisus Hanna-Liis Nahkur, Mari-Katrina Suss, Anne Ilves ja Andreas Lend Narva Muusikakooli saalis

21. 05 kell 18 Meistrite Akadeemia: Henry-David Varema (tšello), Lea Leiten (klaver) Rakvere rahvamajas

24. 05 kell 18 Mõisaromantika. Mustlasvanker: Marko Matvere, Ooper-kvartett, Indrek Kruusimaa (kitarr) Mäetaguse mõisas

27. 05 kell 15 Noorte Meistrite Akadeemia: keelpillikvartett Prezioso koosseisus Hanna-Liis Nahkur, Mari-Katrina Suss, Anne Ilves ja Andreas Lend Eesti Rahvusraamatukogu peanäituse saalis

27. 05 kell 19 Mustlasvanker: Marko Matvere, Ooper-kvartett, Indrek Kruusimaa (kitarr) Maardu mõisa muusikasalongis

28. 05 kell 18 Hingemuusika: Nils Röömussaar (oboe), Ulla Krigul (orel) Häädemeeste Miikaeli kirikus

31. 05 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, ERSO, Tõnu Kaljuste (dirigent) Haapsalu toomkirikus

31. 05 – 10. 06 Rahvusvaheline J. Mravinski nimeline muusikafestival Narvas

Muusikasaated Eesti Televisioonis

3. 05 "Jazzkaare" kontsert. ETV/ETV2

7. 05 "Jazzkaar" 15 ja "Jazzkaar" 15 + 5 aastat. ETV

10. 05 Emadepäeva kontsert ja kontsert "Kingi emale üks kena päev" raekoja platsil. ETV

21. 05 Draakoni laulud: Lang Langi kontsertreis Hiinas. ETV

28. 05 Muusikadokumentaal: Peter Sellars. Teel. ETV

Andmed on kontrollitud 18. aprillil. Täpsem info kodulehekülgedel.

NB! Juuni ja juuli kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 11. maiks aadressil kristina@ema.edu.ee

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid mais

2. märts kell 16.00

Tallinna Linnamuuseum
Kristi Mühlingu ja Hedi Viisma kandle eriala tudengid

2. mai kell 18.00

EMTA kammersaal
Olga Šiškina (gusli, kannel, Soome)
Olga Kulikova (klaver)

4. mai kell 12.00

5. mai kell 19.00

Rahvusoper Estonia
Mozarti ooper "La Finta Giardiniera" /
"Armastuse pärast aednikuneiu"
EMTA ooperistuudio diplomietendus koostöös EMTA sümfooniaorkestriga
Dirigent RISTO JOOST
Lavastaja THOMAS WIEDENHOFER (Saksamaa)
Kunstnik INGA VARES
Sissepääs 30.- kuni 140.-

7. mai kell 18.00

EMTA kammersaal
Merike Poom (klaver)

7. mai kell 18.00

EMTA orelisaal
DOKTORIKONTSERT
Marju Riisikamp (orel)

8. mai kell 18.00

EMTA kammersaal
Shyi Yang (tšello)
Klaveril Lea Leiten

9. mai kell 16.00

Tallinna Linnamuuseum
Sirje Möttuse ja Tiina Välja akordioni eriala tudengid

9. mai kell 18.00

Kadrioru kunstimuuseum
Dots Tiiu Levaldi LAULUKLASS
Klaveril Siim Selis

P 10. mai kell 16.00

EMTA kammersaal
Dots Toivo Nahkuri KLAVERIKLASS

16. mai kell 16.00

Tallinna Linnamuuseum
Heiki Mätliku kitarri eriala tudengid Juliana Kuklin, Hu Bin

16. mai kell 19.00

EMTA kammersaal
Riina Kalmet (flööt)
Farištamo Leis (klaver)

17. mai kell 18.00

EMTA kammersaal
DOKTORIKONTSERT
Martti Raide (klaver, saateklass)
Kaastegev Mati Turi (tenor)

23. mai kell 16.00

EMTA orelisaal
Dots Heiki Mätliku ja Kristo Käo
KITARRIKLASS

23. mai kell 16.00

Tallinna Linnamuuseum
Imbi Tarumi klavessiini eriala tudengid: Anna Lindholm, Polina Ignatova, Heili Kirsimäe

31. mai kell 16.00

EMTA kammersaal
DOKTORIKONTSERT
Naily Saripova (klaver)

Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli kontserdid mais

12. mai kell 16.00

Eesti Lastekirjanduse Keskus
Otsakooli saksofonikvartett
Otsakooli puhkpillikvintett

11. juuni

Kadrioru park
Esinevad Otsakooli muusikalised jõud
NB! Jälgi reklaami!!!

16. mai kell 20.00

Lauluväljaku klaassaal
Päikeseloojangu-ühiskontsert
Jyväskylä Konservatooriumiga
Esinevad G. Otsa nim Tallinna
Muusikakooli ja Jyväskylä
Konservatooriumi õpilased

14. juuni kell 15.00

Estonia kontserdisaal
Georg Otsa nimelise Tallinna
Muusikakooli LXIII lennu lõpuaktus-
kontsert

Info: www.otsakool.edu.ee

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid mais

3. mai kell 12.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal
Piret Habaku klaveriõpilased

9. mai kell 12.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal
TMKK kammeransambli osakonna kontsert

9. mai kell 16.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal
Melissa Jõesaar

10. mai kell 12.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaal
Ada Kuuseoksa klaveriõpilased

10. mai kell 16.00

Ajaloomuuseum
Eli Saviaugu ja Martti Raide klaveriõpilased

16. mai kell 12.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal
Kersti Sumera klaveriõpilased

16. mai kell 12.00

Teatri- ja Muusikamuuseumi saal
Marju Rootsi klaveriõpilased

16. mai kell 17.00

Teatri- ja Muusikamuuseumi saal
Melissa Jõesaar

17. mai kell 18.00

Kadrioru loss
Esinevad TMKK abituriendid

22. mai kell 16.00

Eesti Lastekirjanduse keskus
TMKK Mudilaste Muusikastuudio kevadkontsert

23. mai kell 12.00

Linnateatri kammersaal
TMKK kammeransambli osakonna kontsert

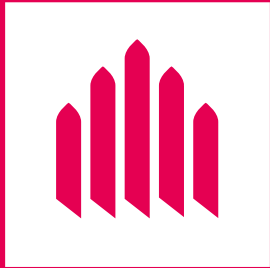
24. mai kell 12.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia orelisaal
Eli Saviaugu ja Martti Raide klaveriõpilased

TALLINNA
2011
TALLINNA EUROOPA
KULTUURIPÄEALINN

Birgitta Festival 2009

www.birgitta.ee

13.-23. AUGUSTIL
PIRITA KLOOSTRI VAREMETES

T I P P H E T K E D T A L L I N N A K U L T U U R I S U V E S !

NELJAPÄEV 13.08. 21.00

Tauno Aints ja Leelo Tungal | Lavastatud oratoorium

AEG ARMASTADA

Eri Klasi juubelietendus

REEDE 14.08. 20.00

Aram Hatšaturjan | Ballett

SPARTACUS

Moskva Riiklik Akadeemiline Klassikaline Balletiteater

LAUPÄEV 15.08. 20.00

Sergei Prokofjev | Ballett

ROMEO JA JULIA

Moskva Riiklik Akadeemiline Klassikaline Balletiteater

PÜHAPÄEV 16.08. 20.00

Pjotr Tšaikovski | Ballett

LUIKEDE JÄRV

Moskva Riiklik Akadeemiline Klassikaline Balletiteater

NELJAPÄEV 20.08. 20.00

Umberto Giordano | Ooper

SIBER

Moskva ooperiteater Helikon

REEDE 21.08. 20.00

OPERA@JAZZ

Ooperihitte maailmaklassikast ja nendele loodud džässiseaded

LAUPÄEV 22.08. 20.00

Giuseppe Verdi | Ooper

FALSTAFF

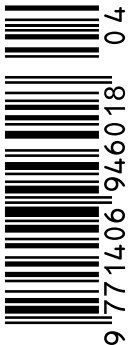
Moskva ooperiteater Helikon

PÜHAPÄEV 23.08. 20.00

Mütoloogilis-rituaalne etendus

OOKEANI HÄÄL

U-Theatre (Taiwan)

SOODUSHINNAD 31. MAINI!

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades, www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com

Festivali kinkekaardid väärtuses 500 ja 1000 kr

VIP-pilet 1700 kr

Öhtusöök Ribe suveterassil 450 kr

Piletid kuni 31.05. 230-450 kr, alates 01.06. 300-520 kr, kohapealt 380-590 kr

Partnerkaardi ja Reval Hotels püsikliendi-kaardi omanikele eelmüügist kuni kahe pileti ostmisel samale etendusele hinnasoodustus -5%.

Soodustused ei summeeru.

FESTIVALI
KUNSTILINE
JUHT ERI KLAS

Tel 669 9940
www.filharmonia.ee

Vaata lisainfot
www.birgitta.ee

